

Dotace pro obce

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

doc. JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D

Šárka Janíková

Brno 2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Šárka Janíková**
Studijní program: Hospodářská politika a správa
Obor: Finance
Název tématu: **Dotace pro obce**
Rozsah práce: 40

Zásady pro vypracování:

1. Provést literární rešerši k danému tématu s vymezením teoretické části (právního rámce čerpání dotací).
2. Autorka provede analýzu oblastí a podmínek podporovaných státem z dotací EU ve vztahu k obcím a provede zhodnocení úspěšnosti získání dotací prostřednictvím ekonomicko-statistických metod v rámci vybraného dotačního titulu.
3. Na případě vybraného dotačního titulu pro obce autorka posoudí a provede zhodnocení chyb, jakých se obce jako žadatelé a jako příjemci dotací dopouští s závěrem a doporučeními ke zlepšení.
4. Autorka provede vyhodnocení motivací a důvodů pro získávání dotací u vybraných žadatelů a odpovědi vyhodnotí na základě standardních metod vyhodnocení.
5. Cílem vlastní práce je provést výše uvedené vyhodnocení a navrhnout doporučení v právní a ekonomické oblasti pro obce za účelem efektivnějšího podávání žádostí o dotace a v případě příjemců doporučení, aby nedocházelo k porušování rozpočtové kázně.

Seznam odborné literatury:

1. BEČVÁŘOVÁ, V. Approaches to support of agriculture in terms of the EU CAP strategy amendment. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*. 2009. sv. LVII, č. 6, ISSN 1211-8516.
2. KOKOŠKA, V. – JURČÍK, R. Aktuální praktický průvodce čerpáním finančních prostředků a podpůrné pomoci z programů státní podpory a Evropské unie. [online]. 2006. URL: <http://www.infoportal.cz/efp/>.
3. MÜLLNER, J. *Návrh na odstranění bariér v činnosti Místních akčních skupin v Jihomoravském kraji*. Bakalářská práce. Brno: MENDELU Brno, 2010. 51 s.
4. TROJAN, J. Využití dotačních titulů coby nástroje regionální politiky pro rozvojové projekty venkova: case study Mikroregion Pernštejn. In *Ph.D. Workshop 2010 Proceedings*. 1. vyd. Ostrava: Institute, 2010, s. 74–79. ISBN 978-80-86407-96-8.
5. TAUER, V. – ŠUBRTOVÁ, J. – ZEMÁNKOVÁ, H. *Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. Brno: Computer Press, 2009. 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3.

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2016

Sárka Janíková
Autorka práce

doc. JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. PhDr. Martina Rašticová, Ph.D.
Vedoucí ústavu

doc. Ing. Arnošt Motyčka, CSc.
Děkan PEF MENDELU

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce doc. JUDr. Ing. Radku Jurčíkovi, Ph.D za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala panu Mgr. Petru Ducháčkovi a Ing. Lukáši Tomkovi za poskytnuté informace a materiály. Děkuji také zástupcům obcí, kteří se účastnili mého výzkumu.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Dotace pro obce** vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 16. května 2016

Anotace

Janíková, Š. Dotace pro obce. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016.

Bakalářská práce se věnuje možnostem čerpání dotací ze státních fondů a fondů Evropské unie ve vztahu k obcím. V první části vysvětluji základní pojem, popisuji význam a motivace k získávání dotací, vymezuji druhy dotací a podmínky pro žadatele. V další části práce se zabývám konkrétními příklady z praxe.

Klíčová slova

Dotace, obec, Evropská unie, státní fondy, druhy dotací, analýza dotací, analýza podmínek, efektivnost dotací

Annotation

Janíková, Š. Subsidies for municipalities. Bachelor thesis. Brno: Mendel University in Brno. 2016.

This bachelor thesis dedicated to the possibility of drawing grants form national funds and European Union funds in relation to municipality. In the first part of this thesis I explain the basic concept, describe the meaning and motivation to get grants, define the kinds of grants and conditions for applicants. In the second part I apply to concrete examples from practice.

Key words

Grants, municipality, European Union, national funds, kinds of grants, grants' analyse, conditions' analyse, grants'efficiency

Obsah

Úvod, cíl a metodika.....	13
1 Úvod do dotací	16
1.1 Vymezení dotací	16
1.2 Soběstačnost obce.....	17
1.3 Výpočet poskytované dotace.....	17
1.4 Požadavky na systém dotačních vazeb	18
2 Motivace k získání dotací.....	19
3 Druhy dotací	20
3.1 Nárokové a nenárokové dotace	20
3.2 Běžné dotace	21
3.3 Kapitálové dotace	22
3.4 Podmíněné dotace	23
3.5 Nepodmíněné dotace.....	23
3.6 Další dělení dotací	23
4 Zdroje dotací	26
4.1 Státní rozpočet, státní fondy.....	26
4.1.1 Konkrétní příklady dotačních programů Jihomoravského kraje v roce 2016 [8] 27	
4.2 Evropská unie	28
4.2.1 Programové období 2014-2020	28
4.2.2 Fondy EU.....	33
4.3 Vývoj podílu dotací.....	34
5 Postup při žádání o dotace.....	35
6 SWOT analýza.....	38
6.1 Účel SWOT analýzy	38
6.2 Aplikace metody analýzy na dotace.....	39
7 Dotazníkový průzkum.....	42
7.1 Metodologie výzkumu	42
7.2 Vyhodnocení průzkumu	44
7.2.1 Počet žádostí.....	44
7.2.2 Zpracování žádostí	45
7.2.3 Důvod žádostí.....	46

7.2.4	Závislost projektů na dotacích	47
7.2.5	Plány do budoucna	48
7.2.6	Nejvyšší získané dotace	49
8	Drnovice jako příklad úspěchů	50
8.1	Získané dotace.....	51
8.2	Neúspěchy žádostí.....	53
9	Zhodnocení úspěšnosti při žádání o dotace	55
9.1	Dotační titul „Územní plán“	55
9.1.1	Podmínky pro použití dotace.....	55
9.1.2	Metodologie hodnocení	57
9.1.3	Výsledky hodnocení	57
10	Nejčastější chyby při podávání žádostí a realizaci projektu s doporučením pro jejich předcházení.....	60
	Závěr	67
	Seznam obrázků a tabulek	73
	Seznam příloh	74

Úvod, cíl a metodika

V rámci samostatné působnosti obec pro své občany zajišťuje různé druhy veřejných statků. Tyto statky mají především lokální charakter, uspokojují tak potřeby převážně místních obyvatel. Obec svým rozhodováním působí na podmínky pro rozvoj sociální péče a může tak uspokojovat potřeby občanů v oblasti dopravy, bydlení, ochrany veřejného pořádku nebo informovanosti občanů. Ve spolupráci s obcemi z okolí může ovlivňovat ekonomický potenciál svého území. V kompetenci obce je také zabezpečování veřejných statků pomocí zřizování neziskových organizací nebo obecních podniků.

Současně obec také rozhoduje, jakým způsobem budou dané statky zabezpečovány a financovány související náklady. Při každém financování je zapotřebí dbát na maximální hospodárnost finančních prostředků obce. Zákon o rozpočtových pravidlech¹ vymezuje určitou finanční suverenitu obce, díky které může být částečně nezávislá na státu. Rozpočet obce skrývá určité omezení, a to ve formě příjmů. Toto omezené množství příjmů z velké části ovlivňuje záměry a cíle na výdajové straně rozpočtu. Z tohoto důvodu jsou mezi výdaje zařazovány pouze ty investice, které mají pro danou obec nejvyšší prioritu. Rozpočet obce je zjednodušeně řečeno obraz toho, čeho chce obec v daném rozpočtovém období dosáhnout. Protože některé obce dosahují jen malých příjmů z daní nebo nájmu majetku, hrají ve financování obce určitou roli také přijaté transfery ve formě dotací. Mzdové ohodnocení, cena půdy nebo hustota obyvatel jsou faktory, které ovlivňují náklady na služby a fiskální kapacitu obce. Dotace jsou finanční transfery, které kompenzují nedostatek na straně příjmů.

Právě dotace pro obce se staly tématem této bakalářské práce. Zabývá se dotacemi jak od státu, tak z prostředků EU. Cílem práce je analýza oblastí a podmínek podporovaných státem z dotací EU ve vztahu k obcím a zhodnocení úspěšnosti získání dotací prostřednictvím ekonomicko-statistických metod v rámci vybraného dotačního titulu. Dále je úkolem posoudit a zhodnotit chyby, kterých se žadatelé dopouští a navrhnout doporučení ke zlepšení. Úkolem práce

¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů; zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

je také vyhodnocení motivací a důvodů pro získávání dotací u vybraných žadatelů na základě standardních metod vyhodnocení.

První polovina práce se věnuje seznámení s dotacemi z teoretického pohledu. První kapitola vymezuje pojem dotací, popisuje soběstačnost obcí v ČR a výpočet poskytované dotace. Následující kapitoly se zabývají motivacemi k získání dotací, rozdělením dotací na jednotlivé druhy. Následuje rozlišení zdrojů dotací, u kterých jsem pomocí analýzy zjistila konkrétní příklady dotačních programů. Pátá kapitola popisuje kroky při žádání o dotace.

Druhá polovina práce je směřována spíše na praktický pohled, ve kterém se pracuje s konkrétními obcemi. Šestá kapitola popisuje faktory vnitřního a vnějšího prostředí pomocí SWOT analýzy. Jedná se o univerzální, často používanou metodu analýzy faktorů ovlivňujících úspěšnost podniku, výrobku, služby apod. Pro vyhodnocení motivací a důvodů pro získání dotací je využita metoda dotazníkového šetření. Jako příklad obce, která se aktivně zajímá o dotační možnosti, je následně popsána obec Drnovice. Vypracování této kapitoly předcházela diskuze se starostou obce Mgr. Petrem Ducháčkem. Poslední kapitola se zabývá nejčastějšími chybami při podávání žádostí o dotaci a realizaci projektu. Pro vypracování kapitoly jsem se rozhodla pro řízenou diskuzi, kvalitativní metodu, s Ing. Lukášem Tomkem, který je poradcem pro zpracování dotací. Řízená diskuze je nenáročná metoda, jak lze získat názory a návrhy účastníků diskuze. Úkolem moderátora je poté zpracování návrhů a názorů[14]. Vybrané chyby jsou okomentovány doporučením pro jejich předcházení.

Při psaní této práce je využita především metoda analýzy. Zdrojem informací je většinou internet a tištěná literatura zaměřující se na dotace a financování obcí. Pro vyhodnocení motivací pro získávání dotací byl vytvořen online formulář. Pro lepší názornost je do práce zakomponováno několik grafů a tabulek.

Vedlejším cílem práce je zodpovězení výzkumných otázek:

1. Jaké jsou možnosti čerpání dotací obcemi?
2. Žádají obce v mém okolí o dotace?
3. Jaké jsou nejčastěji využívané operační programy?

4. Využívají obce služeb firem ke zpracování žádostí?

Otázka č. 1 je propracována v kapitolách 4.1.1 Konkrétní příklady dotačních programů Jihomoravského kraje v roce 2016 a 4.2.1 Programové období 2014-2020, které popisují nabízené dotační programy krajem a Evropskou unií. Otázce č. 2, 3 a 4 se věnuje dotazníkový průzkum v kapitole 7.2 Vyhodnocení průzkumu.

1 Úvod do dotací

1.1 Vymezení dotací

Definice pojmu dotace je zahrnuta v zákoně o rozpočtových pravidlech². Dle ustanovení § 3 písmena a) *se dotací rozumí peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel. Ustanovení § 2 dále stanovuje, že na peněžní prostředky státního rozpočtu (tedy i na dotace) není právní nárok, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.*

Definice dotací je dále zakotvena v § 27 odst. 7 vyhlášky č. 504/2002 Sb.³ Tento odstavec říká, že *za dotaci se považují bezúplatná plnění přímo nebo zprostředkovaně poskytnutá podle zvláštních právních předpisů ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, Národního fondu, ze státních fondů, z rozpočtů územních samosprávních celků na stanovený účel. Za dotaci se rovněž považují bezúplatná plnění poskytnutá účetním jednotkám na stanovený účel ze zahraničí z prostředků Evropského společenství nebo z veřejných rozpočtů cizích států a prostředky a granty poskytnuté podle zvláštního právního předpisu. Za dotaci se považuje též zaniklý závazek, ve výši poplatku, nebo jeho části, pokud povinnost uhradit tento poplatek, nebo jeho část, zanikla rozhodnutím příslušného orgánu.*

Z výše uvedených definic vyplývá, že jde o nenávratnou formu financování z veřejných rozpočtů, které je vázáno na předem stanovený účel. Tento účel musí příjemce dotace splnit. Z definic dále vyplývá, že na dotace není právní nárok, o poskytování se rozhoduje po splnění předem stanovených podmínek ve výběrovém řízení.

Pokud příjemce peněžní prostředky nepoužije v souladu s účelem, nebo neprokáže splnění účelu, musí je poskytovateli dotace vrátit ve stanoveném termínu. Zahraniční dotace se vyznačují určitou zvláštností,

² Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

³ Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví

že za použití dotace se nepovažuje DPH, dotace hradí pouze částku nákladů bez DPH.

1.2 Soběstačnost obce

Významnou část příjmů rozpočtů územní samosprávy, zejména obcí, tvoří transfery, protože plná ekonomická soběstačnost municipálních rozpočtů je nereálná[3]. Dotace mohou být chápány jako projev solidarity, kdy k přerozdělovacímu procesu dochází mezi rozpočtovou soustavou a územními rozpočty. V posledních letech je snaha o zvýšení míry soběstačnosti obcí a o snížení podílu dotací ze státního rozpočtu. Míra soběstačnosti je procentní vyjádření podílu vlastních příjmů na příjmech celkových. Vyčlenění podílu na dani z příjmů a od roku 2001 i podílu na DPH dle Pekové [4] významně zvýšilo soběstačnost rozpočtů obcí v ČR. Výkyvy míry jsou dle Pekové výsledkem změny struktury příjmů rozpočtů obcí, kdy se zvyšuje podíl dotací na rozšířenou přenesenou působnost. Je však samozřejmé, že mezi soběstačností jednotlivých obcí jsou značné rozdíly. Vývoj míry soběstačnosti je zpracován níže, v tabulce č. 1 Míra finanční soběstačnosti obcí v ČR (v %).

Tabulka 1: Míra finanční soběstačnosti obcí v ČR (v %)

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Průměr ČR	71,9	75,0	78,6	78,1	78,6	80,6	76,6	66,4	64,8
Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
Průměr ČR	58,3	60,6	72,3	69,3	70,1	71,8	67,2	63,7	

Zdroj:[4]

Finanční soběstačnost obcí je ve srovnání s kraji výrazně vyšší. Soběstačnost krajů uvádí stejný zdroj v období roku 2001–2010 na úrovni maximálně 41 %[4].

1.3 Výpočet poskytované dotace

Způsob výpočtu dotace je zpravidla určen ještě před poskytnutím dotace a to bez ohledu na další vývoj běžných nákladů. Tzn., že pokud budou náklady na zajištění statku či služby v obci vyšší, musí obec sama hledat další finanční prostředky.

Výpočet účelových dotací pro obce je většinou založen na normách standardů a na stanovení určitých druhů nákladů.[3][4]

Ukazatele rozdělení jsou uzákoněná kritéria, která slouží pro objektivní stanovení výše běžných neúčelových dotací, kterými se financují běžné potřeby. Kritéria odhalují zvláštnosti potřeb jednotlivých obcí a regionů a na základě toho mohou být rozděleny veřejné prostředky spravedlivě. Tyto ukazatele jsou rozřazeny do skupin podle jednotlivých druhů statků. Příklady kritérií jsou: počet obyvatel obce, počet obydlí v obci, rozloha, průměrná výška budov, průměrný příjem obyvatel, délka silniční sítě, ... Tato kritéria by měla být snadno zjištělná, objektivní a měla by brát ohled na změny v čase. Každé kritérium má ve výsledku různou váhu.

1.4 Požadavky na systém dotačních vazeb

Dle Pekové[3] jsou v teorii místních financí zdůrazněny požadavky na systém dotačních vazeb:

- **nezávislost v rozhodování o použití dotace příjemcem** – příslušným článkem územní samosprávy. To předpokládá využívat především neúčelové dotace. Znamená to umožnit rozhodovací pravomoc voleným orgánům územní samosprávy;
- **příjmová dostatečnost**, tzn. z fiskálních důvodů doplnit finanční prostředky v územních rozpočtech, chybějící z objektivních důvodů;
- **spravedlnost v rozdělování a solidarita**;
- **plánovatelnost** alespoň ve střednědobém horizontu;
- **jednoduchost kritérií** pro poskytování dotací do územních rozpočtů a jejich alespoň střednědobá neměnnost. Administrativní nenáročnost na kontrolu;
- **ekonomická efektivnost**, neutrální dopad na rozhodování územní samosprávy a motivace územní samosprávy na dobrém hospodaření, tzn. dotace by neměly být poskytovány na krytí deficitu územního rozpočtu, neměly by nahrazovat místní daně;
- **využívání i cílených grantů**.

2 Motivace k získání dotací

Dotace vznikly v důsledku nerovnováhy v určitých oblastech mezi zdanitelnými kapacitami a potřebou výdajů. Pokud by v takovém případě nebyly poskytovány dotace, veřejné služby by nebyly poskytovány, nebo byly poskytovány jen na nízké úrovni. Díky dotacím jsou tak zajišťovány veřejné služby na standardní úrovni.

Obec jako samosprávný územní celek hospodaří s určitým obnosem vlastních příjmů, které získává z daňových příjmů (svěřených a sdílených daní) a vlastních nedaňových příjmů. Takové příjmy jsou ve většině případů nedostačující. Pro zmírnění nerovností stát poskytuje dotace a přispívá tak na výdaje, které vznikly převodem kompetencí na obce, a udržuje tak základní veřejné statky na srovnatelné kvalitě. Plná finanční soběstačnost obcí je nereálná.

Díky kapitálovým dotacím jsou obce mnohdy schopny realizovat projekty, které by bez dotací finančně neutáhly. Většinou se jedná o budování veřejné kanalizace, sportovišť, rekonstrukce zastaralých obecních budov či kulturních domů. Obecně jde převážně o ochranu životního prostředí, podporu zdravého a aktivního životního stylu či rozvoj obce.

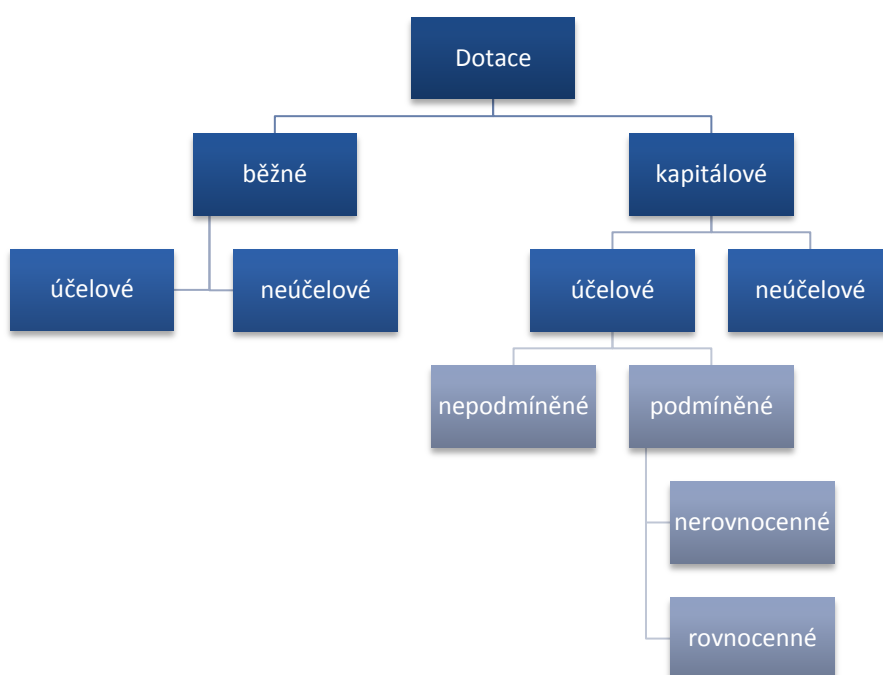
[3]

3 Druhy dotací

Dotace mohou být poskytovány buď přímo, jako je to ve federálních zemích, z republikového rozpočtu, nebo mohou být poskytovány zprostředkovaně prostřednictvím zvláštního fondu. Podle toho, zda má obec na dotaci automaticky nárok, nebo o ni musí žádat, můžeme dotace také rozdělit na nárokové a nenárokové. [4]

Další hierarchie dotací je zobrazena níže v obrázku č. 1: Dělení dotací.

Obrázek 1: Dělení dotací

Zdroj: [3], upraveno autorem

3.1 Nárokové a nenárokové dotace

Nárokové

Nárokové dotace jsou poskytovány automaticky, aniž by o ně obec musela žádat, a to na základě poskytování určité veřejné služby, kterou daná obec vykonává. Jde o přenesený výkon státní správy, například školství, sociální péče apod. Zpravidla jsou dány zákonnými předpisy a ze strany státu se jedná o mandatorní výdaje.

Nenárokové

Nenárokové dotace jsou spojeny s nutností podání žádosti, která však nemusí být uspokojena. Objem těchto prostředků je závislý na objemu prostředků státu, vlastních zdrojích obcí, množstvím požadavků, zadluženosti obce i regionální politice. Nenárokové dotace odrážejí státem podporované aktivity obcí. Většinou jsou poskytovány prostřednictvím vyhlášených programů, o které se hlásí velký počet zájemců. Z tohoto důvodu musí být stanovena objektivní kritéria pro výběr příjemců dotací.

3.2 Běžné dotace

Běžné dotace jsou poskytovány na financování běžných, pravidelně se opakujících potřeb neinvestiční povahy v rámci rozpočtového období.

Běžné účelové dotace

Míra účelovosti se může u různých druhů dotací lišit. Běžnými účelovými dotacemi se financují služby, které územní samospráva zajišťuje na základě přenesené odpovědnosti ze státu. Požadovaný rozsah a kvalita těchto služeb je stanovena, příkladem může být školství. Běžnými dotacemi jsou také financovány statky, u kterých je požadována určitá standardní úroveň. Nadstandardní úroveň mohou obce financovat pouze, pokud mají dostatečné množství vlastních zdrojů. Běžné účelové dotace také slouží k vyrovnání rozdílů v daňové kapacitě. Využívá se, dochází-li k výdajové externalitě. Účelové dotace jsou vždy poskytovány na určitý účel. Z tohoto důvodu se dotace, která nebyla využita na stanovený účel, nebo nebyla využita vůbec, vrací do rozpočtu fondu, který dotaci poskytl.

Pokud jsou běžné dotace poskytovány na financování běžných potřeb, mohou omezovat finanční pravomoc volených orgánů územní samosprávy. Z tohoto důvodu jsou postupně omezovány.

Účelové dotace mohou být dále děleny na dotace se spoluúčastí a bez spoluúčasti. Dotace se spoluúčastí jsou takové, které mají určitý podíl na celkové částce, kterou vynaloží územní samospráva. Na druhé straně, dotace bez spoluúčasti představují pevnou sumu peněz, kterou poskytne místní správě na předem stanovené statky a služby vláda. Tato forma nevyžaduje spoluúčast na financování místní správy.

Běžné neúčelové dotace

Poskytování neúčelových dotací není omezeno na předem stanovený účel a podmínky, jsou tzv. nepodmíněné a obce je mohou využívat dle svého vlastního rozhodnutí. Na rozdíl od účelových dotací, ty neúčelové mohou posilovat pravomoc a odpovědnost volených orgánů územní samosprávy. Negativním jevem však může být neodborné rozhodování s výsledkem neefektivního využití dotací. I přes tento faktor roste podíl neúčelových dotací.

Neúčelové běžné dotace jsou nejčastěji poskytovány podle počtu obyvatel v obcích či regionech, nebo jiných demografických ukazatelů.

Specifickým druhem neúčelové dotace je tzv. bloková dotace, která je vládou poskytována na financování specifického druhu potřeb, ale není v účetnictví přesně zaúčtována. Účelovost je tak potlačena.

3.3 Kapitálové dotace

Kapitálové dotace jsou takové, které se pravidelně neopakují, tzn., jsou jednorázové. Jedná se o uspokojování investiční dlouhodobé potřeby. Neúčelové kapitálové dotace se vyskytují výjimečně.

Kapitálové účelové dotace

Kapitálové účelové dotace jsou poskytovány na konkrétní investiční záměr, obec tak musí prokázat, že dotaci použila na stanovený účel. V opačném případě je obec povinna dotaci vrátit do rozpočtu, který dotaci poskytl. Stejně je to pro tu část, kterou obec nevyčerpala. Kapitálové účelové dotace jsou poskytovány nepravidelně, a to jak vzhledem k času, tak i k obcím a regionům. Dotace pokrývají investiční výdaje pouze z části. Mohou být poskytovány na potřeby, které se často neopakují, jako například financování investiční výstavby, realizace a financování záměrů státní politiky, nebo financování investic, které svým rozsahem přesahují místní lokalitu (např. silnice).

Poskytování kapitálových účelových dotací může mít podmínku, že obec bude mít finanční spoluúčast z vlastních zdrojů. Tato spoluúčast může být stejným podílem, nebo určitým procentem.

Příklady použití investičních účelových dotací:

- výstavba školy,
- výstavba obecních bytů,

- kanalizace,
- silnice přesahující svým významem danou lokalitu,
- rekonstrukce sportovišť,
- výstavba sociálních zařízení,
- ekologické investice.

3.4 Podmíněné dotace

Tento druh dotací se vyznačuje spolufinancováním obce jako příjemce dotace, kdy velikost spoluúčasti je stanovena %, někdy i absolutní hodnotou. Podmíněné dotace mohou mít 2 druhy – rovnocenné a nerovnocenné. Výhodou tohoto druhu může být motivace obce na dosažení dalších vlastních příjmů a tím dosažení vyšší dotace.

Rovnocenné podmíněné dotace

U rovnocenných dotací se finanční zdroje skládají z jedné poloviny z dotací a druhé poloviny z vlastních zdrojů obce, jako příjemce dotace. Strany tak investici financují rovným dílem. Specifikem je dotace s otevřeným koncem, kdy je částka dotace stanovena až po zhodnocení, kolik finančních prostředků je schopna vynaložit obec z vlastních zdrojů.

Nerovnocenné podmíněné dotace

Nerovnocenné dotace stanovují podíl spoluúčasti obce z vlastních zdrojů, který je však buď větší, nebo menší oproti podílu dotace. Poskytovatel dotace stanovuje částku dotace jako konečnou, jedná se tak o dotaci s uzavřeným koncem. Stát tak tlačí obce k vyšší hospodárnosti při využívání dotací.

3.5 Nepodmíněné dotace

Nepodmíněné dotace nevyžadují finanční spoluúčast ze strany příjemce dotací. Dodání vlastních finančních prostředků je na vlastním rozhodnutí obce. Dotaci stanovuje absolutní částkou poskytovatel dotace. Nevýhodou této formy dotace však může být neefektivní chování obcí.

3.6 Další dělení dotací

Další dělení dotací pro obce lze rozdělit dle Hrabalové[2] podle různých kritérií.

Dle poskytovatele:

- dotace ze státního rozpočtu a to z kapitoly Všeobecná pokladní správa nebo z kapitol ústředních orgánů státní správy vč. převodu státních finančních aktiv,
- dotace ze státních mimorozpočtových fondů,
- dotace z prostředků Evropské unie,
- dotace z rozpočtů územních samosprávných celků,
- dotace od dalších subjektů (např. mezinárodní sdružení měst apod.).

Dle účelu:

- účelové dotace,
- neúčelové (všeobecné) dotace.

Dle kritéria přidělování:

Z důvodu odlišnosti jednotlivých dotačních programů nelze tento druh dělení obecně uvést. Jedná se o to, jak konkrétní žádost odpovídá zamýšleným efektům definovaných poskytovatelem dotace. Soustava kritérií se může u jednotlivých poskytovatelů lišit. Významným kritériem přidělení dotace efekt činnosti, která bude dotována. Dalšími kritérii může být například počet obyvatel obce, počet obydlí, rozloha obce, míra zadluženosti apod.

Dle financování výdajů:

- běžné dotace (neinvestiční),
- kapitálové dotace (investiční).

Dle zúčtování a způsobu vypořádání:

- dotace, u kterých nevyčerpané finanční prostředky v rozpočtovém roce musí obec vrátit do příslušného rozpočtu,
- dotace, které tomuto zúčtování nepodléhají.

Dle způsobu čerpání:

- dotace poskytnuté na bankovní účet obce po uzavření smlouvy,
- dotace poskytnuté formou otevření čerpacího limitu u banky,
- dotace poskytnuté následně poté, co je daný projekt uveden v život (postupně nebo až po dokončení projektu).

Dle nárokovosti:

- nárokové dotace,
- nenárokové dotace.

4 Zdroje dotací

Nejvýznamnějšími zdroji dotací jsou státní rozpočet a fondy EU. Jednotlivé dotace z fondů EU určená pro Českou republiku spravují naše ministerstva. Žádosti a projekty tak nemusí být psány v angličtině.

4.1 Státní rozpočet, státní fondy

Ze státního rozpočtu jsou poskytovány dva základní druhy dotací: běžné a kapitálové. Pravidelným příjmem rozpočtu obce jsou dotace nárokové, které musí být poskytnuty. Běžné dotace jsou stanovovány pomocí kritérií, které se kvůli nerovnostem v míře krytí výdajů na výkon přenesené působnosti v minulosti částečně měnily. Jedná se o kritéria velikosti správního obvodu, kritéria podílu počtu obyvatel správního centra a počtu obyvatel ve správním obvodu. Metodika výpočtu se postupně zjednodušovala a měnila koeficienty, a díky tomu se snažila zmírnit neúměrnost v míře krytí výdajů na výkon státní správy. Do budoucna se však podle Provazníkové [5] předpokládá zavedení výkonového financování přenesené působnosti na základě zavedení standardů uskutečňovaných agend.

Obce mohou žádat o dotace u všeobecné a pokladní správy nebo u jednotlivých ministerstev, které vypisují každoročně své dotační programy. Nejčastěji podílejícími fondy dotační politiky jsou Státní fond rozvoje bydlení, Státní fond dopravní infrastruktury, Fond národního majetku, Pozemkový fond, nebo Státní fond životního prostředí. Většina takových dotací je neinvestiční.

Dotace je také možné získat z rozpočtu kraje. Konkrétně pro Jihomoravský kraj jsou dotace poskytovány v souladu s Programem rozvoje Jihomoravského kraje, případně jinými rozvojovými dokumenty tak, aby byl zajištěn všestranný rozvoj území a uspokojeny potřeby občanů. Jihomoravský kraj nabízí dotace v oblasti životního prostředí, venkova a zemědělství, regionálního rozvoje, vzdělávání, sportu a volného času apod. Tyto dotace mají nenárokovou formu.

4.1.1 Konkrétní příklady dotačních programů Jihomoravského kraje v roce 2016[8]

Názvy dotačních programů jsou níže přiřazeny do jednotlivých oblastí. U každého programu je stručně vyjádřen účel dotace.

Oblast: Životní prostředí

- *Snížení emisí z lokálního vytápění domácností v Jihomoravském kraji (Kotlíkové dotace) OPŽP*
 - snížení emisí z lokálního vytápění domácností
- *Pravidla pro poskytování finanční podpory na hospodaření v lesích v Jihomoravském kraji 2013-2019*
 - podpora zlepšení stavu lesů s ohledem na mimoprodukční funkce lesa, zachování biologické rozmanitosti

Oblast: Regionální rozvoj

- *Dotace obcím na zpracování územních plánů 2016*
 - podpora zpracování územních plánů
- *Podpora udržování čistoty cyklistických komunikací a úpravy běžeckých lyžařských tratí v Jihomoravském kraji v roce 2016*
 - zajištění čistoty a bezpečnosti na veřejných komunikacích pro nemotorovou dopravu

Oblast: Venkov a zemědělství

- *Program rozvoje venkova Jihomoravského kraje pro rok 2016*
 - podpora školní a předškolní výchovy, zdravotní a sociální péče a podpora projektů udržující kvalitu života na venkově
- *Dotační program Podpora včelařství 2016*
 - podpora včelařů a včelařství, stabilizace stavů včelstev, eliminace závažných onemocnění včelstev, podpora chovu včel

Oblast: Prevence a požární ochrana

- *Dotační program pro oblast prevence kriminality v roce 2016*
 - podpora neinvestičních projektů prevence kriminality zaměřených na sociální, situační prevenci

4.2 Evropská unie

Od roku 2004 se Česká republika stala členem Evropské unie. EU je společenství, které se snaží o zlepšení ekonomických a politických vztahů mezi státy, zmírnit sociální a ekonomické nerovnosti v mezinárodním měřítku a problémy řešit společně. Spolupráce států rozvíjí školství, zdravotnictví a sociální oblasti a současně zmírňuje dopady negativních externalit. Státy společně bojují proti skleníkovému efektu a podporují vědu a výzkum a ekonomický růst.

Finanční prostředky z národních rozpočtových soustav jsou určeny na financování koordinovaných pomoci. Podpora rozvoje zaostalejších zemí je financována ze společných rozvojových programů i návratných zdrojů od mezinárodních institucí. Cílem EU je, aby fondy maximálním možným způsobem přispěly k naplňování dlouhodobé vize rozvoje, strategie EU 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění.

4.2.1 Programové období 2014-2020

Se vstupem do EU získaly obce možnost čerpat finance ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. V předcházejícím programovém období 2007-2013 bylo pro Českou republiku vyčleněno z evropských fondů více než 26 miliard €. Tyto finance byly směřovány zejména na pomoc růstu a zaměstnanosti.

Na období 2014-2020 ČR získala z kohezní politiky více než 24 mld. € [11], což představuje čtvrtou nejvyšší alokaci na obyvatele a oproti podobně vyspělým státům tak dosahujeme výrazně lepších hodnot.

Programové období nově[11]:

- rozšiřuje počet zapojených fondů o fondy politiky rozvoje venkova a Společné námořní a rybářské politiky,
- nastavuje systém předběžných podmínek, které obsahují předpoklady pro účinné čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů,
- klade důraz na posílení strategického řízení a plánování při přípravě a realizaci programového období i jednotlivých programů,
- stanovuje finanční závislost na rychlosti a kvalitě čerpání,

- snižuje počet programů – snižuje počet tematických programů a stanovuje jeden integrovaný regionální operační program,
- rozšiřuje fungování monitorovacího systému.

Pro současné programové období jsou stanoveny usnesením vlády ČR⁴ programy:

1. OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
2. OP Výzkum, vývoj a vzdělávání
3. OP Zaměstnanost
4. OP Doprava
5. OP Životní prostředí
6. Integrovaný regionální operační program
7. OP Praha – pól růstu ČR
8. OP Technická pomoc
9. OP Rybářství 2014-2020
10. Program rozvoje venkova

Za správnou realizaci jednotlivých operačních programů jsou odpovědná jednotlivá ministerstva:

- Ministerstvo průmyslu a obchodu má na starosti podporu podnikání operačním programem OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Zprostředkujícím orgánem je agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest.
- O posun České republiky směrem k ekonomice založené na vzdělání, motivaci a kreativní pracovní síle se snaží pomocí OP Výzkum, vývoj a vzdělávání Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- O podporu zaměstnanosti, rovných příležitostí mužů a žen, sociální začlenění a boj s chudobou a další podobné oblasti pokrývá OP Zaměstnanost, jehož řídicím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí.
- O výstavbu a modernizaci sítí dopravy a zlepšování kvality dopravy se stará Ministerstvo dopravy pomocí OP Doprava.

⁴usnesení vlády ČR č. 867 ze dne 28. listopadu 2012

- Čistota vody, kvalita ovzduší, zpracování odpadu, ochrana přírody, energetická úspora – prioritní osy OP Životní prostředí vedené Ministerstvem životního prostředí. Zprostředkujícím subjektem je Státní fond životního prostředí ČR.
- Integrovaný operační program řeší společné regionální problémy v oblasti infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj. Snaží se o zlepšení infrastruktury pro oblast veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti, služeb v oblasti bezpečnosti a prevence rizik, podporu cestovního ruchu a kulturního dědictví. Řídícím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- Ministerstvo zemědělství má na starosti OP Rybářství 2014-2020, jehož cílem je rozvoj udržitelného chovu ryb v České republice a zajištění rovnoměrných dodávek sladkovodních ryb během roku na domácí trh a současně eliminace negativních dopadů na životní prostředí.
- Operační program Technická pomoc je zaměřen na podporu řízení a koordinace Dohody o partnerství a na jednotný monitorovací systém. Cílem OPTP 2014-2020 je umožnit a usnadnit čerpání a zajištění efektivního využití finančních prostředků. Řídícím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- Cílem Operačního programu Praha – pól růstu je zajistit plnění tematických cílů a současně zajistit efektivní realizaci investic v Praze, které povedou ke zvýšení konkurenceschopnosti Prahy, jako rozvojového pólu České republiky. Operační program se zaměřuje na posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací, energetickou úsporu a boj proti chudobě. Operační program má na starosti Magistrát hlavního města Prahy.

Mezi operační programy přesahující hranice státu můžeme zařadit například Interreg V-A Česká republika – Polsko, dále spolupráci s Rakouskem, nebo Slovenskou republikou. Mezinárodní program – Program CENTRAL EUROPE zahrnuje státy střední Evropy, spolupracuje v oblasti inovací, nízkouhlíkových strategií, přírodních a kulturních zdrojů pro udržitelný růst

ve střední Evropě. Operační programy přeshraniční spolupráce má na starosti Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

[11]

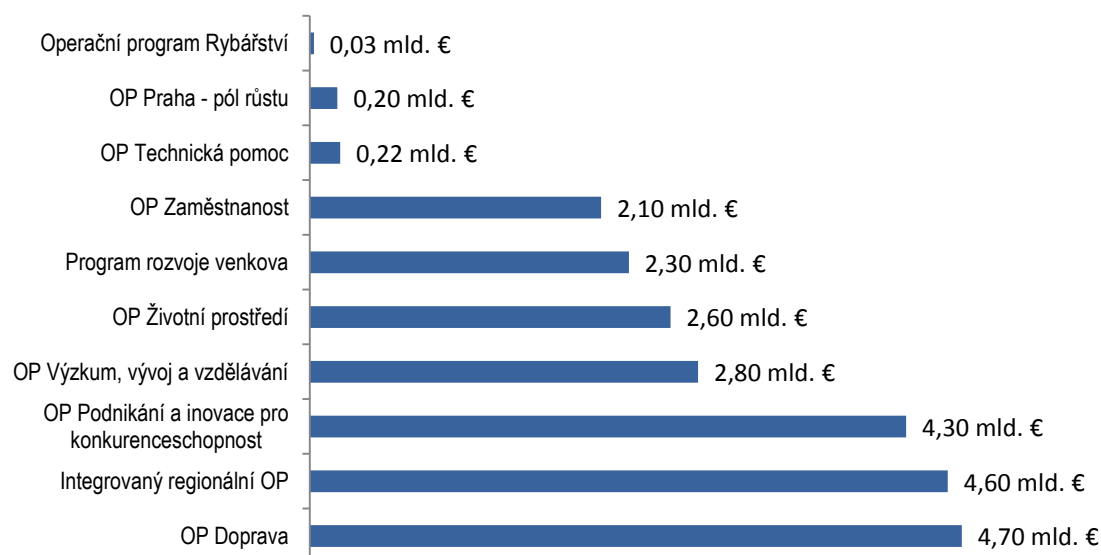
Příklady zaměření OP [15]:

- OP Doprava – dokončení napojování dalších regionů ČR na strategickou dopravní infrastrukturu.
- OP Životní prostředí – zlepšování kvality vody (výstavba a rekonstrukce ČOV a kanalizací, protipovodňová opatření, opatření ke snížení vodní eroze, ...), zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech (podpora úsporného veřejného osvětlení, čistá mobilita, podpora energetických úspor, ...), ekologické zátěže (zvýšení úrovně systému třídění, podpora recyklačních technologií, podpora kompostáren, ...), ochrana a péče o přírodu a krajinu.
- OP Zaměstnanost – technická pomoc, zvyšování zaměstnanosti a kvalitní pracovní síla, fungující sociální systém, boj proti chudobě, kvalitní a efektivní veřejná správa a instituce, podpora adaptability pracovní síly.
- Program rozvoje venkova – zalesňování a zakládání lesů, zavádění preventivních opatření v lesích, obnova lesních porostů, investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, pozemkové úpravy, podpora energie z obnovitelných zdrojů, podpora agroturistiky, vzdělávací akce, ...
- Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika – program zaměřený na regionální a místní projekty s přeshraničním významem, kdy je nutností společná příprava projektu, realizace, personál i financování. Prioritou je využití inovačního potenciálu, kvalitního životního prostředí, rozvoje místních iniciativ a technická pomoc.

Na současné programové období bylo vyčleněno nejvíce finančních prostředků na OP Doprava, Integrovaný regionální OP a OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Naopak nejméně důležitá je z pohledu

financování podpora rybnářství. Jednotlivé hodnoty jsou zobrazeny v obrázku č. 2: Objem prostředků vyčleněných jednotlivým OP 2014-2020, níže.

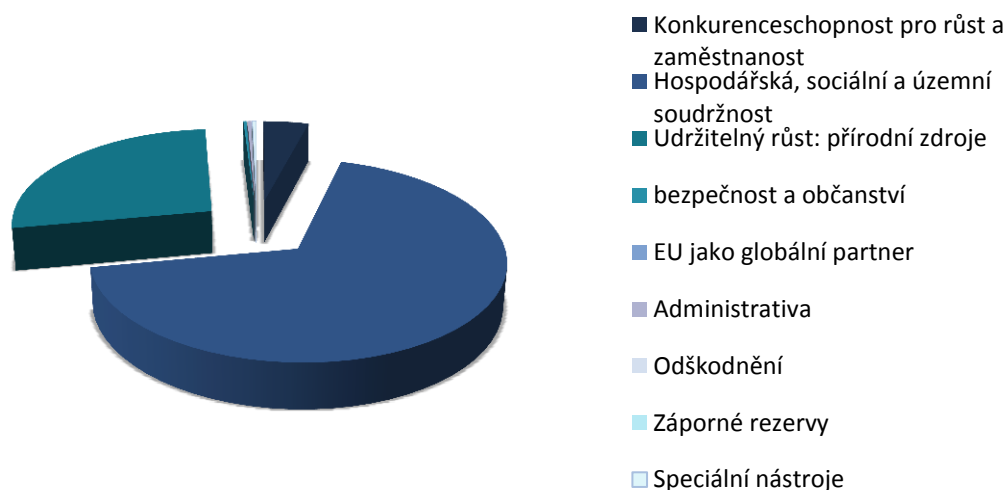
Obrázek 2: Objem prostředků vyčleněných jednotlivým OP 2014-2020

Zdroj: [15]

V následujícím obrázku č. 3 Příjmy ČR z EU v roce 2014 je znázorněn poměr jednotlivých druhů příjmů České republiky z Evropské unie za rok 2014.

Obrázek 3: Příjmy ČR z EU v roce 2014

Zdroj: [10]

4.2.2 Fondy EU

Pomocí fondů jsou realizovány evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Jejich prostřednictvím se dělí finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony. Fondy se dělí do dvou skupin: Strukturální a investiční, a ostatní fondy.

Strukturální fondy

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR/ERDF) je zaměřen na modernizaci a posílení hospodářství. Podporuje investiční projekty: výstavba silnic, odstraňování ekologických zátěží, rozvoj a obnova sportovních areálů, rekonstrukce kulturních památek, zavádění služeb elektronické veřejné správy apod.

Evropský sociální fond (ESF) je určen na oblast zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů. Podporuje neinvestiční projekty: rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež, znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorbu inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance apod.

Fond soudržnosti (FS) podporuje rozvoj chudších států. Podporuje investiční projekty: dopravní infrastruktura většího rozsahu, ochrana životního prostředí, energetická účinnost, obnovitelné zdroje energie apod.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) je nástrojem podpory rozvoje venkova, který je součástí společné zemědělské politiky EU. Podporuje: zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny, diverzifikace hospodářství venkova apod.

Evropský námořní a rybářský fond (EMFF) je určen na podporu rybolovu, který patří do společné rybářské politiky EU. Podporuje: projekty pro vyšší konkurenceschopnost a ochranu životního prostředí, odbahňování rybníků, modernizaci plavidel, zlepšování akvakultury apod.

Ostatní fondy

Fond solidarity poskytuje rychlou finanční pomoc při velké přírodní katastrofě. Žádat může členský stát, a to pouze pokud škoda činí 0,6 % jeho HDP.

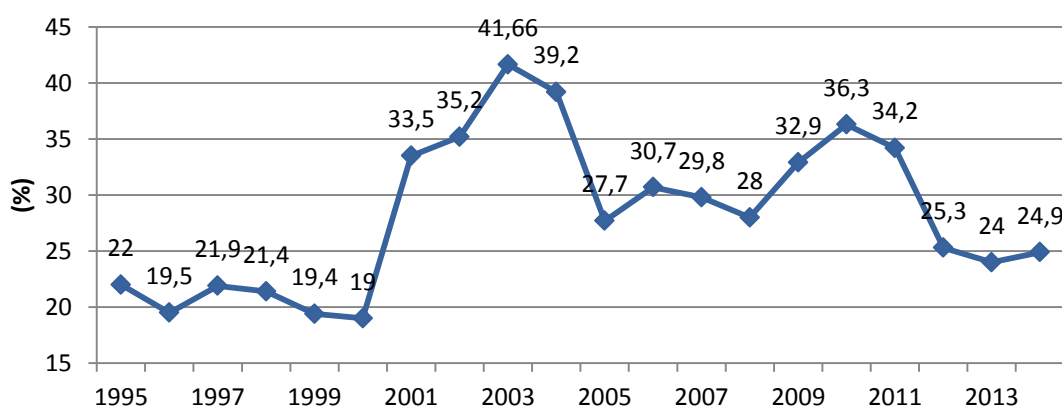
Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EGF) poskytuje finanční pomoc projektům na pomoc pracovníkům propuštěným v důsledku globalizace, tj. při bankrotu velkého podniku, přemístění továrny mimo EU.

[12]

4.3 Vývoj podílu dotací

V následujícím grafickém znázornění, obrázku č. 4: Vývoj podílu dotací na celkových příjmech obcí v letech 1995–2014, je vidět vývoj podílu dotací na celkových příjmech obcí. Nárůsty a poklesy lze přiřadit změnám v legislativě, které ovlivnily obce v rozsahu jejich kompetencí a financování. Podíl dotací na celkových příjmech v roce 2001 rostl v důsledku vlivu reformy územní správy a následně objemem mimořádných dotací na likvidaci škod po povodních. Od roku 2005 neprocházejí finance na mzdy zaměstnanců ve školství obecním rozpočtem, což způsobilo značný pokles podílu. Stejný vliv měl také přesun vyplácení sociálních dávek v roce 2012. Vliv na velikost dotací měly i úsporná opatření v letech 2011 a 2012.

Obrázek 4: Vývoj podílu dotací na celkových příjmech obcí v letech 1995–2014

Zdroj:[5]

5 Postup při žádání o dotace

Základní postupy při žádání o dotace z operačních programů lze seskupit do 10 základních kroků[6]. Grafické znázornění je na obrázku č. 5: Proces získávání dotací.

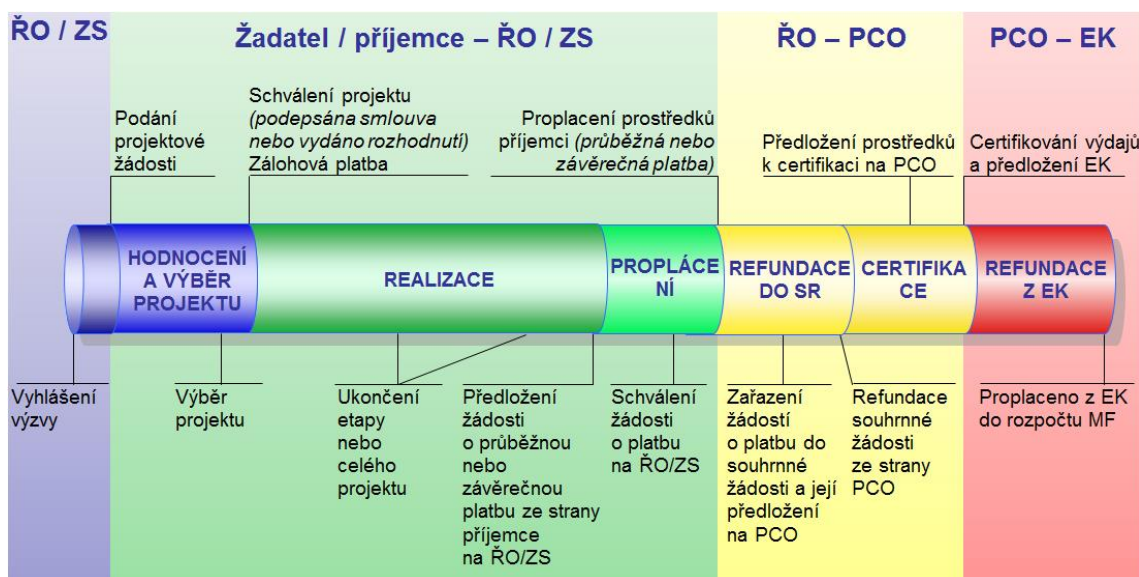
- 1) Tvorba projektového záměru** – prvním krokem v postupování žádosti o dotaci je tvorba projektového záměru, který nastiňuje, na co peníze potřebujeme. Záměr musí obsahovat přesně specifikovaný cíl, logickou strukturu a cílové skupiny. Z tohoto důvodu je důležité, aby si žadatel v první řadě promyslel, co vlastně chce, čeho chce docílit a na co chce finanční prostředky použít.
- 2) Nalezení operačního programu** – díky projektovému záměru lze snadněji nalézt vhodný operační program. Na výběr je z dvaceti operačních programů s různým tematickým zaměřením. V programovém dokumentu jsou specifiky podporované oblasti, cíle programu a typy žadatelů, kteří mohou o finance žádat. Všechny operační programy včetně odkazujících kontaktů jsou k nalezení na stránce Ministerstva pro místní rozvoj www.strukturalni-fondy.cz.
- 3) Podání žádosti** – na základě projektového záměru se vypracovává projektová žádost. Projektová žádost je důležitý dokument, na jehož základě je rozhodnuto, zda žadatel finanční prostředky opravdu získá. Při tvorbě žádosti lze využít příručky a metodické pokyny řídicích orgánů, které jsou pro každý operační program samostatné. V přípravné fázi lze využít možnost konzultace s pracovníky řídicích orgánů operačních programů, která může zabránit formálním nedostatkům v žádosti. Žádosti se vyplňují většinou v elektronické podobě a měly by obsahovat požadované přílohy, jako je například logický rámec, studie proveditelnosti, analýza nákladů a přínosů, rozpočet projektu, projektová dokumentace. Přílohy musí být ve stanoveném formátu. Žadatel pak musí vyčkat, zda se pro jeho projektový záměr otevře výzva. Vyhlašované výzvy pro daný rok jsou k nalezení v tzv. harmonogramu výzev.

- 4) Vyhodnocení žádostí** – žádosti vyhodnocuje řídicí orgán, nebo jím pověřená instituce. Informace o průběhu hodnocení jsou k nalezení v příručce pro žadatele. Žádosti jsou posuzovány pomocí hodnotících kritérií, které jsou součástí výzvy. V programovém období 2014-2020 došlo ke sjednocení pravidel napříč programy a současně byly nastaveny nástroje, díky kterým budou žadatelé detailně informováni o výsledku hodnocení projektů.
- 5) Realizace projektu** – po úspěšné žádosti následuje uzavření smlouvy o financování projektu podle projektové žádosti. Realizace musí být v souladu se smlouvou o financování. Protože jde o financování projektu z veřejných prostředků, musí příjemce dotace dodržovat určitá pravidla, která jsou obsažena v příručce pro příjemce. Žadatelé by měli při realizaci dávat pozor na správnou administrativu, monitorovací zprávy a včasné vystavení žádosti o platbu.
- 6) Žádost o platbu** – na základě žádosti o platbu řídicímu orgánu získává žadatel peníze. Platba může mít podobu ex-post (proplacení uskutečněných nákladů), ex-ante (proplacení nákladů dopředu) nebo kombinaci.
- 7) Administrativní kontrola** – žádost o platbu musí být podložena splněnými podmínkami ze smlouvy o financování. Z tohoto důvodu je vhodné pořizování fotografií, prezenčních listin a předávacích protokolů. V případě, že byly podmínky splněny, řídicí orgán odešle peníze žadateli.
- 8) Kontrola na místě** – kontrola na místě zahrnuje nahlížení do projektové dokumentace, kontrolu fyzického stavu projektu apod. Kontrola sestavuje protokol, který může obsahovat opatření k nápravě.
- 9) Publicita projektu** – každý příjemce finančních prostředků z EU musí o této pomoci informovat v souladu s tzv. povinnou publicitou projektu. Stanovená pravidla jsou uvedena v příručce pro žadatele a příjemce.

10) Udržitelnost projektu – smlouva o financování obsahuje také dobu, po kterou se musí příjemce dotace o předmět projektu starat. Pokud by žadatel udržitelnost nezajistil, může mu být uložena sankce či nařízení k vrácení peněz.

Obec vždy musí přesně splnit požadavky poskytovatele, které jsou součástí smlouvy o financování a realizaci projektové části, především musí být splněn účel poskytnutí dotace a termín dokončení. Proces získávání dotací je v následujícím obrázku.

Obrázek 5: Proces získávání dotací

Zdroj: [6]

6 SWOT analýza

6.1 Účel SWOT analýzy

SWOT analýza je univerzální metoda analýzy zaměřená na hodnocení vnitřních a vnějších faktorů ovlivňujících úspěšnost určitého subjektu či konkrétního záměru. Hlavním cílem je identifikovat a poté omezit slabé stránky, podporovat silné stránky, hledat a využívat nové příležitosti a znát hrozby a předcházet jim. Slabé stránky je třeba obejít, nebo z nich udělat silné. [18]

Vlivy se dají rozdělit také podle toho, zda mají pomocný nebo škodlivý dopad. Pomocné, tedy silné stránky a příležitosti, by měla firma ke svému rozvoji využívat a naopak omezovat ty škodlivé, slabé stránky a hrozby. Zkoumané interní a externí faktory se zapisují do čtyř kvadrantů:

Obrázek 6: SWOT kvadranty

Zdroj: [19]

- **S – Silné stránky** – pomáhají posilovat pozici, identifikuje oblasti, v čem je zkoumaný objekt lepší než ostatní. Patří sem schopnosti, dovednosti, znalosti, potenciál atd.
- **W – Slabé stránky** – zahrnuje oblasti, ve kterých si firma vede hůře než ostatní. Můžeme sem zařadit vysoké náklady, horší kvalita, špatná dostupnost.
- **O – Příležitosti** – představují externí skutečnosti, které vybranému subjektu přinést úspěch, pokud je dokáže identifikovat a využít. Patří sem například naplnění potřeb zákazníků, technologický vývoj.
- **T – hrozby** – zahrnují skutečnosti, které mohou daný subjekt ohrozit. Jde například o činnost konkurenta, živelná pohroma, regulační opatření.

6.2 Aplikace metody analýzy na dotace

SWOT analýzou byly vyhodnoceny faktory dotací. Při analýze byly zjištěny následující faktory:

Silné stránky

- Díky dotacím obec může realizovat projekty, na které by jinak neměla dostatek finančních prostředků.
- Nezadlužuje obec. Pokud by realizace projektu byla neodkladná i v případě, že obec dotaci nedostane, musela by si vzít úvěr od banky. Zadlužení obce se s ní však táhne i následné roky.
- Díky existenci dotací dochází k omezování znečištění životního prostředí, rozvoji venkova, modernizaci infrastruktury, úspoře energií, prevenci kriminality apod.

Slabé stránky

- Celková částka určená na dotační titul většinou nepokryje všechny podané žádosti.
- Finanční prostředky jsou většinou poskytovány až po realizaci projektu. Z tohoto důvodu je nutné, aby si žadatel zajistil prostředky na celou realizaci.

- Některé podmínky dotačních titulů svádějí ke znevýhodňování menších firem/obcí.
- Podávání žádostí bez pomoci poradců může být pro jednotlivce složité, dochází k chybnému vyplnění žádostí.
- Nákladnost zpracování projektové dokumentace, žádosti a dalších potřebných příloh.

Příležitosti

- Žadatelé o dotaci mohou požádat o přezkoumání chyb realizovaného projektu a případné odchylky od podmínek dotačního titulu napravit. Předchází tak sankcím či odebrání celé dotace.
- Pro předcházení chyb při přípravě žádostí lze využít možnost konzultace s danými zástupci řídicích orgánů.
- K vypracování žádosti lze využít firmu pro zpracování žádosti o dotace.

Hrozby

- Firmy zpracovávající žádosti o dotace mohou být pro menší obce drahou záležitostí.
- Při nedodržení specifických podmínek dotačních titulů může dojít k sankciování nebo i odebrání celé částky poskytnuté dotace.
- Smlouva o financování obsahuje dobu, po kterou se musí příjemce dotace o předmět projektu starat. Pokud by žadatel udržitelnost nezajistil, může mu být uložena sankce či nařízení k vrácení peněz.
- U každého dotačního titulu je stanovena povinná publicita včetně stanovené formy. Při nedodržení může být použita sankce.
- Podmínky dotačních titulů i projekty musí být v souladu s platnou legislativou.

Dotace jsou podle zjištěných faktorů vhodné při financování projektů, na které obec nemá dostatečné vlastní prostředky. Pro zachování a zlepšení kvality životního prostředí je nutné nadále podporovat operační programy

na podporu životního prostředí. Naopak slabé stránky je nutné spíše eliminovat, jako například zjistit, které dotační tituly uspokojují nejmenší podíl žadatelů a na tyto programy poté vyčlenit větší množství financí. Žadatelům k úspěchu může dopomoci konzultace s danými pracovníky řídicích orgánů dotačních titulů. Sankcionování zase může obec předcházet podáním podnětu k přezkoumání na svůj projekt, díky čemuž zjistí, zda v některém ohledu nechyboval, případné chyby následně napraví. Zmíněné hrozby je nutné si uvědomit. Obec by si měla přečíst všechny důležité dokumenty a dbát na splnění všech podmínek dotačního titulu.

7 Dotazníkový průzkum

Každá obec se určitým způsobem liší. Geograficky, demograficky, nebo jen názory. Tyto názory mohou být rozdílné například ve vztahu k financování obce. Obec disponuje určitými finančními prostředky, které slouží na běžné, opakující se výdaje a většinou zbude i menší množství na výdaje investiční. Takové množství však většinou na pokrytí výdajů větších projektů nestačí. Pokud jde o neodkladnou investici či o projekt, o který má určitá obec velký zájem, získává peníze úvěrem. V současné době je na výběr z několika bank, např. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. Je tu však i další možnost, a to vyhledání daného investičního záměru v dotačních programech podporované krajem, nebo Evropskou unií. Záměry mohou být typu: výstavba školy, výstavba obecních bytů, oprava silnic, rekonstrukce stávajících objektů za účelem modernizace, navýšení kapacity nebo změny účelu využití, změn, výstavba kanalizace, pořízení kontejnerů na bioodpad atd. Dotace z krajů a EU mohou být poskytovány na základě spolufinancování obce, kdy se obec určitým stanoveným % finančních prostředků podílí na financování nákladů projektu. Častá je také forma dotací bez spoluúčasti, kdy jsou všechny náklady hrazeny z dotací.

7.1 Metodologie výzkumu

Výzkumnou částí bakalářské práce se staly dotace z Evropských fondů a čerpání z nich ze stran obcí. Hlavním cílem výzkumu bylo zjištění, kolik obcí v dnešní době vidí příležitost v získání financí z dotací a současně průzkumu motivací.

Za techniku sběru dat jsem zvolila dotazníkový průzkum s možností otevřených i uzavřených odpovědí. Dotazník nebyl anonymní, každá obec musela vypsát povinné otázky „název obce“ a „počet obyvatel“. Formulář jsem vytvořila na Google disku.

Ve výzkumu byly testovány výzkumné otázky:

- 1) *Napište, prosím, název obce.*

Tato otázka byla pro kontrolu, která obec již na dotazník odpověděla.

2) *Kolik má Vaše obec obyvatel?*

Otázka pro porovnání velikosti jednotlivých respondentů. Počet obyvatel obce ovlivňuje její příjmy a také přerozdělovací proces od státu.

3) *Kolik žádostí o dotace z EU podala celkem Vaše obec od roku 2011?*

Byl zvolen časový interval pět let. Komunální volby se konaly v říjnu roku 2010. Z tohoto důvodu byl zvolen až rok 2011, kdy nastoupilo nové vedení obcí.

4) *Kolik žádostí bylo úspěšných?*

Tento bod jsem byl stanoven pro určení úspěšnosti žádostí o dotace.

5) *Oslovila Vaše obec firmu pro vypracování žádosti?*

Otázka byla stanovena pro zhodnocení, zda si obce zpracovávají žádosti svépomocí, nebo zda využívají pomoc zvenčí.

6) *Proč jste žádali o dotace?*

Bod pro určení motivací pro získání dotací, zda obce k dotacím vede zlepšení životního prostředí, rekonstrukce budov či jiné.

7) *Byly by projekty uskutečněny i v případě, kdyby Vaše obec dotace nezískala?*

U tohoto bodu dochází ke zhodnocení finanční situace obce, současně však má vliv také postoj jednotlivých zastupitelů obce a nutnost realizace projektu.

8) *Plánujete další žádosti o dotace?*

Bod sloužil ke zhodnocení budoucího vývoje žádání o dotace. Mohou být díky němu také zpozorovány změny v názoru na dotace, což může vést ke zvýšení žádostí některých obcí.

9) *Pokud plánujete další žádosti, vypište, prosím, příklady.*

Díky tomuto bodu bylo zjištěno, na co se obce chtějí v dalších žádostech zaměřit a jaké programy dotací sledují.

10) Jakou nejvyšší hodnotu získané dotace si vybavíte? Jaký měla účel?

Tento bod sloužil k zjištění orientační hodnoty získaných finančních prostředků a současně účelu nejvyšší získané dotace.

Tato metoda byla zvolena z důvodů:

- jednoduchost zpracování a vyhodnocení odpovědí,
- pohodlná forma pro respondenta,
- časově nenáročná pro respondenta i zpracovatele,
- jednoduchost vytvoření dotazníku,
- jednoduchost vyplnění dotazníku,
- vhodné pro zpracování i většího množství odpovědí.

Otázky byly tvořeny jednoduše a srozumitelně, aby nedošlo k nedorozuměním ze strany respondentů a vyplnění tak bylo rychlé.

Po ukončení sběru odpovědí bylo provedeno kvalitativní zhodnocení dat. Tento dotazník byl odeslán patnácti vybraným starostům obcí z mého okolí. Byly vybrány obce malé, středně velké ale také například město Letovice. Na dotazník se dostalo jedenáct odpovědí, a to od obcí: Újezd u Boskovic, Rozseč nad Kunštátem, Kuničky, Letovice, Suchý, Vranová, Olomučany, Obora, Kořenec, Drnovice a Doubravice nad Svitavou.

7.2 Vyhodnocení průzkumu

Dle získaných odpovědí dvě obce nepodaly žádnou žádost o dotace. Jedná se o obce s nejmenšími počty obyvatel z vybraného souboru.

7.2.1 Počet žádostí

Porovnání počtu obyvatel, počtu podaných a úspěšných žádostí je níže v tabulce 2: Přehled žádostí respondentů.

V tabulce vidíme, že neplatí pravidlo „čím větší počet obyvatel, tím více žádostí“. Počty žádostí jednotlivých respondentů jsou velmi rozdílné. Nejméně úspěšným žadatelem se jeví obec Vranová, jejíž úspěšnost je necelých 31 %. V tabulce je však zastoupena řada respondentů se 100 % úspěšností. Proto se vybízí myšlenka proč nežádat o další finanční prostředky. Devatenácti podanými a výsledně i získanými žádostmi se může pyšnit obec Drnovice, která ohromným rozdílem převyšuje o něco větší Doubravici, ale také, tentokrát už rozdílem

menším, město Letovice. Průměrná velikostí, avšak nadprůměrná úspěchem dotačním je obec Suchý, které určitým vlivem nejspíše pomohl také cestovní ruch.

Tabulka 2: Přehled žádostí respondentů

Název obce	počet obyvatel	počet žádostí	počet úspěšných žádostí
Letovice	6 717	15	13
Doubravice nad Svitavou	1 340	1	1
Drnovice	1 238	19	19
Olomučany	1 050	2	2
Rozseč nad Kunštátem	542	5	3
Suchý	450	17	13
Újezd u Boskovic	474	2	2
Kořenec	350	4	4
Vranová	330	13	4
Obora	325	0	-
Kuničky	278	0	-

Možnou příčinou, proč jsou obce od žádostí zdrženlivé, jsou předcházející náklady nebo náklady spojené se zpracováním žádosti. Pokud si menší obec chce vyřizovat žádost sama, může to pro ni být také časově náročné. Velký vliv nese především přístup zastupitelů a starostů, kteří svým přístupem a ochotou zajímat se mohou obci velmi přilepšit. Rozdílnost žádostí o dotace je také ovlivněna podmínkami v obci – vybaveností (zda se v obci nachází kulturní dům, sportoviště, školka, obchod s potravinami, apod.), historií, stářím obecních budov (z důvodu nutnosti rekonstrukce a oprav), kulturou v obci, polohou (například turistická destinace ovlivňuje příjmy obce), a dalšími jinými faktory.

7.2.2 Zpracování žádostí

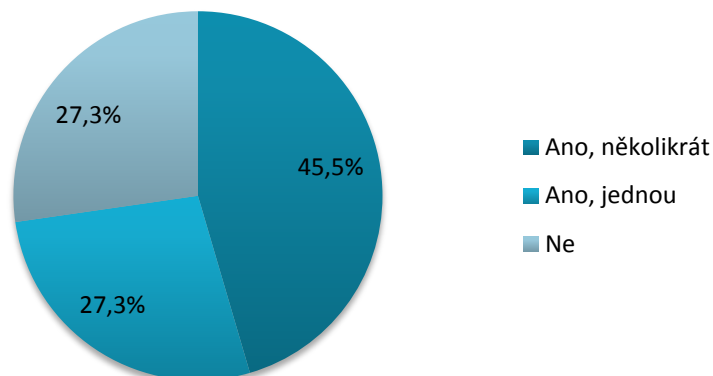
Jak zobrazuje následující obrázek č. 7: Oslovila Vaše obec firmu pro vypracování žádosti?, většina obcí ke zpracování žádostí využívá specializovanou

firmu. Možná je to proto, že si s žádostí neví rady, nebo chtějí jen ušetřit čas. Každopádně tuto cestu využívají i přesto, že je to bude stát nemalé peníze. Lze to odůvodnit časové a odborné náročnosti projektu. Projektová žádost je důležitý dokument, proto je nutné nic nezanedbat.

Mnoho obcí také využívá konkrétní firmu opakovaně. Při rozhovoru se starostem Drnovic bylo zjištěno, že obec namísto vybírání zpracovatele žádosti na konkrétní projekty preferuje stále stejnou spolupráci. Svoje tvrzení dále starosta odůvodnil dobrými zkušenostmi s vybraným zpracovatelem a také tím, že vidí silnou stránku ve znalosti obce a jejích potřeb firmou.

Cena projektu může dosahovat i více než 100 tis. Kč, což je velká částka, kterou obce musí zaplatit, i kdyby dotaci nezískaly. Každý projekt je zvlášť naceněn dle rozsahu a náročnosti prací, typu programu, tipové úspěšnosti projektu. Z tohoto důvodu nejsou firmy schopny poskytnout všeobecný ceník.

Obrázek 7: Oslovila Vaše obec firmu pro vypracování žádosti?

7.2.3 Důvod žádostí

Jak bylo očekáváno, jedním z převažujících důvodů žádostí je nutnost rekonstrukce a oprav veřejných budov. Každá obec má svoji historii a tu spolu s ní většinou nesou i budovy jako obecní úřad, kulturní dům apod. Na těchto budovách jsou většinou podepsané uplynulé roky – vliv počasí, zanedbaná údržba, stáří stavebních materiálů, nevhodná dispozice, ale také starší technologie, způsob vytápění a rozvody elektřiny. Rekonstrukce takových

starších budov někdy nalezneme i nové využití, jako například nová knihovna na půdě obecního úřadu v Drnovicích. Rekonstrukce původní školky vytvořila nové byty pro mladé začínající rodiny, které mají malé příjmy.

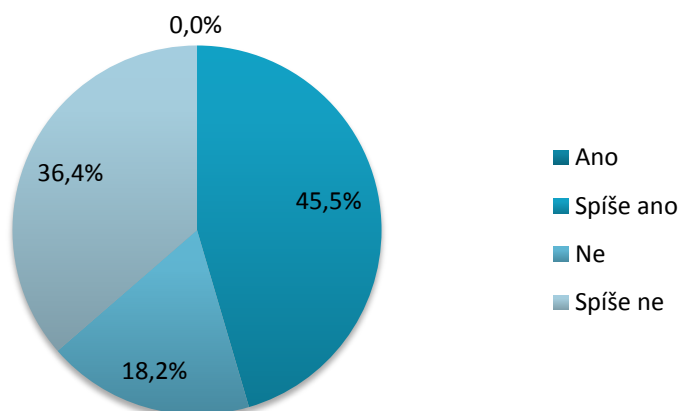
Druhým převažujícím důvodem je pro respondenty ochrana životního prostředí. Česká republika je známá, že usiluje o zlepšení životního prostředí a o ochranu ovzduší. Na začátku letošního roku byly mimo jiné na omezení znečištění ovzduší oxidem uhličitým přijímány od domácností žádosti na nové nízko emisní zdroje vytápění (kotle na biomasu, tepelná čerpadla apod.). Obec může žádat o příspěvky na nové kontejnery (na plast, bioodpad, papír, ...), kompostéry, kanalizace a ČOV.

Významný je pro obce také jejich rozvoj, rozvoj sportu a oblasti kultury a památkové péče.

7.2.4 Závislost projektů na dotacích

Většina projektů obcí je závislá na financích z dotací. Následující obrázek č. 8: Byly by projekty uskutečněny i v případě, kdyby Vaše obec dotace nezískala?, ukazuje výsledky, kolik obcí by projekty realizovalo i přesto, že by dotaci nezískaly. Vidíme, že 54,6 % projektů by nejspíše nebylo realizováno. Pro nadpoloviční většinu respondentů hrají dotace velkou roli ve financování jejich investic. I bez dodatečných financí by nejspíše byly uskutečněny projekty, jejichž realizace je neodkladná, jako například vrt na pitnou vodu. Na takové projekty si obce v případě nedostatku financí berou úvěry, které následně splácí. Obec je tak s „utaženým opaskem“ nucena omezit další investiční činnost.

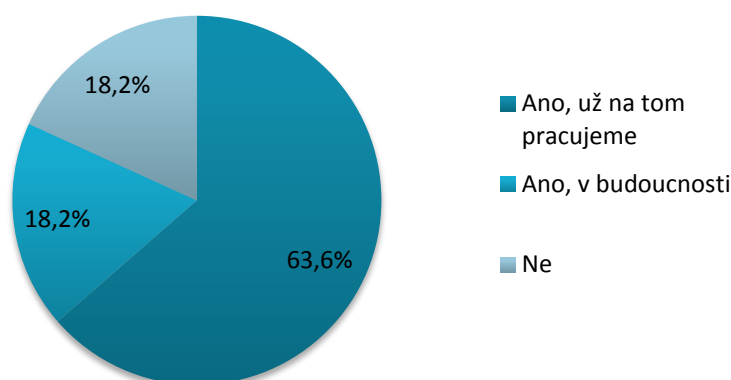
Obrázek 8: Byly by projekty uskutečněny i v případě, kdyby Vaše obec dotace nezískala?

7.2.5 Plány do budoucna

Ze všech respondentů pouze dva odpověděli, že do budoucna neplánují žádosti o dotace. Ostatní chtějí využít alespoň jeden z dotačních programů a dokonce necelých 64 % respondentů již pracují na přípravě. Odpovědi jsou zobrazeny v obrázku č. 9: Plánujete další žádosti o dotace?, níže.

Obrázek 9: Plánujete další žádosti o dotace?

V odpovědích respondentů bylo také zpozorováno, že jedna obec, která dříve o dotace žádala, do budoucna další neplánuje. Možným důvodem je časová náročnost zpracování a vyhledávání informací nebo nedostatek finančních prostředků (v případě dotací se spoluúčastí je to problém). Na druhé straně,

jedna obec, která o dotace dříve nežádala, uvažuje o dotaci na opravu vodovodu a kanalizace. Takové opravy mohou dosahovat obrovských nákladů a finanční příspěvek nebývá zanedbatelný.

Příklady plánovaných projektů: cyklostezka, rekonstrukce školky, oprava kulturního domu, nové hasičské zbrojnice, oprava komunikací a chodníků, veřejného vodovodu a kanalizace, zateplování veřejných budov, oprava veřejného osvětlení a rozhlasu, revitalizace náměstí a zeleně v obci, výstavba sportovišť a dětských hřišť, úprava sběrného místa komunálního odpadu nebo také protipovodňová opatření.

7.2.6 Nejvyšší získané dotace

Nejvyšší hodnoty získaných dotací dosahují řádu milionů Kč. Nejvyšší získanou dotací je 155 mil. Kč na výstavbu kanalizace a čističky odpadních vod, o kterou však obec žádala v rámci svazku několika obcí. Následuje dotace převyšující 12 mil. Kč na vybudování sběrného dvora, 10 mil. Kč na výstavbu víceúčelového objektu a hřiště a 6 mil. Kč na opravu místní komunikace.

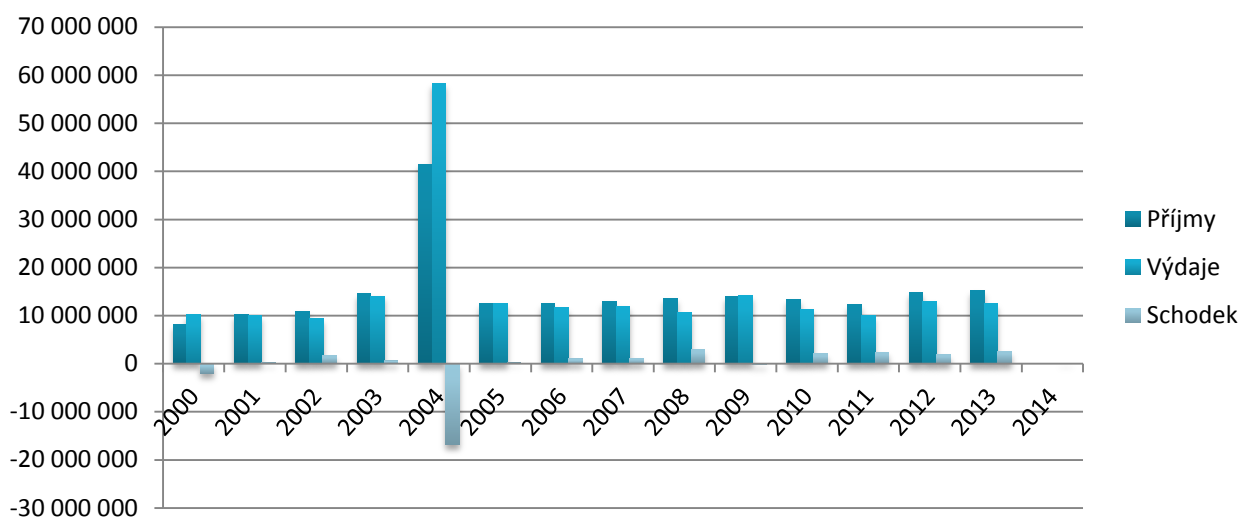
Tento souhrn ukazuje, jak velké finanční položky lze získat díky dotacím z EU a jaké stavby se za takové hodnoty dají pořídit. Získané hodnoty potvrzují také obecně známý fakt, že ochrana životního prostředí a planety je drahá záležitost (z výsledků jde o výstavbu kanalizace a ČOV, sběrných dvorů, nebo zateplování budov).

8 Drnovice jako příklad úspěchů

Jako praktický příklad obce, která se aktivně zajímá o dotační tituly, byla vybrána obec Drnovice. Obec, kterou obývá přibližně 1200 obyvatel, leží asi 35 km severně od Brna v okrese Blansko. Katastr obce se rozléhá na 799 ha a protékají jím 2 potoky. Dle školní kroniky z roku 1881 se první písemná zpráva o obci objevila v roce 1131. Obec tak obohacují historické budovy, jako například Kostel Nejsvětější trojice, škola, školka, budova obecního úřadu, statek nebo továrna – hřebíkárna. V současnosti se v obci nachází pobočka České pošty, Základní škola pro 1. stupeň, Mateřská škola a Zdravotnické zařízení. V obci je zřízen vodovod, kanalizace a je plynofikována. Občané Drnovic mají vytvořené zájmové skupiny jako Sbor dobrovolných hasičů, Sokol, Zahrádkáři, Svaz důchodců nebo Fotbalový klub Drnovice, který se v okresní fotbalové soutěži drží na předních příčkách.

Obec dlouhodobě disponuje přebytkovým rozpočtem, což je znázorněno v obrázku č. 10: Vývoj rozpočtu obce, níže. Roční příjmy obce se pohybují okolo 14 mil. Kč.

Obrázek 10: Vývoj rozpočtu obce

Zdroj: [9]

Obec vede mladý starosta, Mgr. Petr Ducháček, který se nebojí nových nebo složitých věcí. Svým přístupem pro obec dosáhl za dobu starostování

investic 30 mil. Kč a to bez jakýchkoli zanechaných dluhů. Doposud dokázal pro obec získat více než 22 mil. Kč z dotací, za čímž stojí spousta času a práce. „Ač jsem z toho sám udiven, všechny naše žádosti o dotace byly nakonec úspěšné“ hodnotil úspěšnost žádostí při našem setkání Ducháček. Stojí za tím nejspíše i kvalitní zpracování žádostí Ing. Lukášem Tomkem, se kterým má obec dlouhodobě dobré zkušenosti. Žádnou jinou firmu na zpracování by starosta nevybíral. Výhodu vidí ve znalosti obce, místních obyvatel a kultury.

8.1 Získané dotace

Od roku 2011 se Mgr. Ducháčkovi povedly realizovat nemalé projekty, které byly převážně směřovány na rozvoj obce:

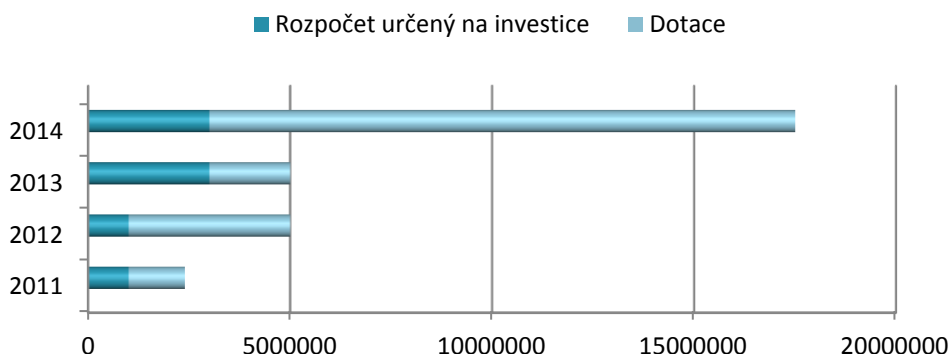
- **Přístavba školky** – jeden z nejvíce oceňovaných projektů v obci. V budově školy byla vybudována nová třída pro školku pro 22 dětí. Díky rozšíření kapacity MŠ se podařilo přijmout všechny děti starší tří let. Současně s tím byla rekonstruována celá historizující budova základní školy.
- **Rekonstrukce zahrady a zateplení školky** – díky dotaci z EU v hodnotě necelých 2,7 mil. Kč byla zateplena budova školky a zrekonstruována zahrada (nové herní prvky, zahradní jezírko, ...).
- **Rekonstrukce návsi** – díky dotaci přes 3 mil. Kč byla vytvořena nová tvář návsi, kde na místním rybníku bylo vybudováno dřevěné molo, které kromě lepšího vzhledu náměstí slouží také k setkávání osob, při kulturních akcích.
- **Nový zdroj pitné vody** – dlouhodobý nedostatek pitné vody byl vyřešen zkušebním vrtem, který byl z 85 % financován z EU. Díky vrtu byl nalezen zdroj pitné vody, který současný nedostatek zažehnal.
- **Zateplení lidového domu** – dotace z EU ve výši 950 tis. Kč přispěla na zateplení fasády, která byla navržena podle původní historické podoby. Díky zateplení tak byla dosažena úspora za vytápění a současně zvýšení estetické hodnoty.

- **Rekonstrukce knihovny** – ministerstvo pro místní rozvoj přispělo na rekonstrukci knihovny v budově obecního úřadu částkou 800 tis. Kč. Díky tomu se zvýšil počet kulturních a vzdělávacích akcí a počet návštěvníků o 72 %
- **Dětské hřiště** – hřiště vyrostlo na bývalé skládce stavebního materiálu díky dotaci z ministerstva pro místní rozvoj
- **Sběrné nádoby** – 100% dotaci obec získala na nákup nových sběrných nádob na plasty, sklo a papír.
- **Kompostéry** – z EU získala obec dotace nákup kompostérů, na které má poté zdarma nárok každý dům (1 kus na 1 číslo popisné).
- **Cyklostezka Drnovice – Lysice** – cyklostezka za 3 mil. Kč byla vybudována kvůli zvýšení bezpečnosti dětí, které chodí do Lysic do školy po rušné silnici. Stavbu cyklostezky předcházelo časově náročné vykoupení pozemků a následné zanesení do územního plánu. Stezka je využívána širokou veřejností, nejen cyklisty, ale i rodiči s dětmi nebo důchodci.

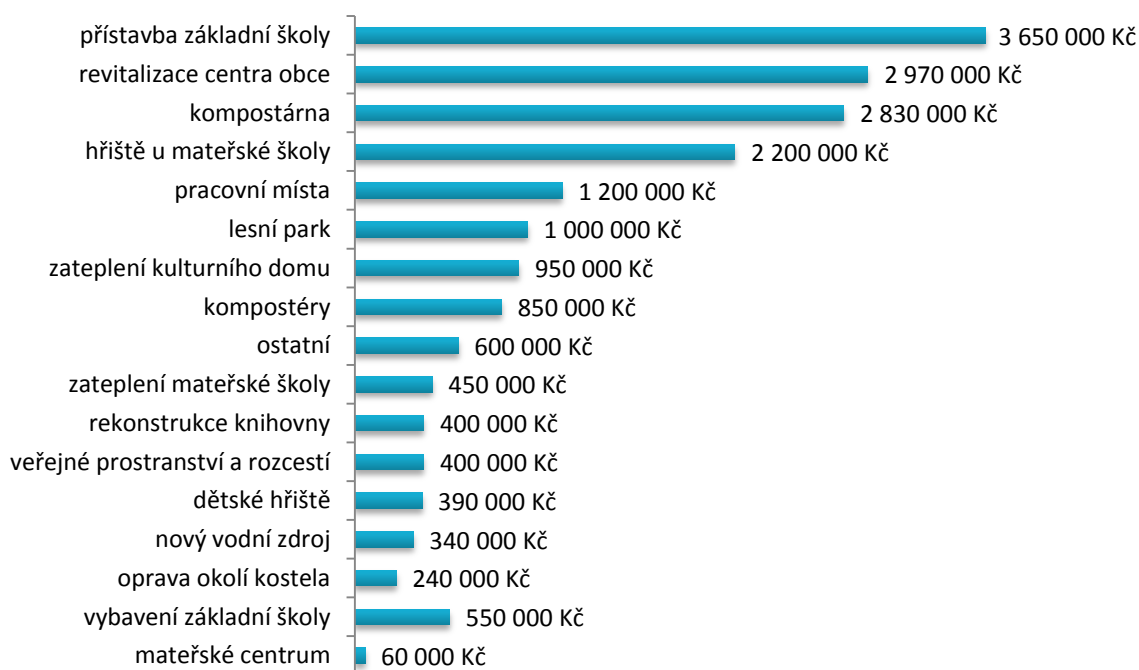
Z uvedených projektů by bez pomoci dotací nebylo realizováno téměř nic. Dle Ducháčka by došlo pouze k realizaci rekonstrukce školy a vybudování nového vrtu pitné vody. V obrázcích č. Obrázek 11 a č. Obrázek 12 níže je znázorněn objem získaných dotací. Starosta dále uvádí, že úspěšnost žádostí o dotace je téměř 100%.

Následujícími žádostmi budou další z řady programu rozvoje, jako Cyklostezka Drnovice – Zbraslavec, Rekonstrukce školky, oprava Kulturního domu a také vybudování nové hasičské zbrojnice.

V následujícím obrázku č. 11: Výše finančních prostředků na investice v letech 2011-2014, je znázorněn poměr peněžních prostředků Drnovic určených na investice a dotací, na kterém je vidět rostoucí trend od počátku volebního období.

Obrázek 11: Výše finančních prostředků na investice v letech 2011-2014

V obrázku č. 12: Výše získaných dotací na jednotlivé projekty, je znázorněna velikost dotací na jednotlivé realizované projekty.

Obrázek 12: Výše získaných dotací na jednotlivé projekty

8.2 Neúspěchy žádostí

Jako příklad neúspěšné žádosti o dotaci uvádí starosta cyklostezku z Drnovic do Lysic, která neprošla prvním kolem výzev kvůli chybě projektanta. Tuto chybu se podařilo napravit a dotace byla získána v druhém kole.

Dalším neúspěchem bylo získání dotací na podzemní kontejnery na odpad, o kterou žádala obec Moravskoslezský kraj. Tuto dotaci kraj poskytuje

ve výjimečných případech i obcím z jiného kraje, avšak obec Drnovice finance nezískala. Celkově jsou však Drnovice pěkným příkladem, v jak velké míře mohou dotace pomoci v rozvoji obce.

9 Zhodnocení úspěšnosti při žádání o dotace

Pokud se obec rozhodne pro žádost o určitou dotaci, nemá 100% garanci, že finanční prostředky získá. Dotační tituly mají většinou vymezené finanční prostředky, které plánují rozdělit mezi jednotlivé žadatele. Současně jsou stanovena určitá kritéria pro výběr žádostí. Jednotlivým kritériím je přiděleno bodové hodnocení. V případě úspor z jiných akcí či dodatečném uvolnění finančních rezerv jsou financovány náhradní akce.

9.1 Dotační titul „Územní plán“

Zhodnocení úspěšnosti jsem provedla na dotačním titulu Ministerstva pro místní rozvoj – Územní plán, který je součástí podprogramu 117D0510 Podpora územně plánovacích dokumentací. Tento podprogram tvoří dva dotační tituly. Jeho cílem je dle znění podprogramu[13] *„podpora pořízení územně plánovacích dokumentací obcí, tedy územních plánů a regulačních plánů z podnětu nenahrazujících územní rozhodnutí, formou dotace, která bude poskytována obcím“*. Díky pořízení územních plánů je zajištěna závazná územně plánovací dokumentace pro obce a tím vytvoření podmínek pro koncepční rozvoj obce. Územní plán stanovuje, jakým směrem se bude obec rozvíjet, chrání její hodnoty a plošné uspořádání. Určuje uspořádání krajiny, koncepci veřejné infrastruktury, zastavěné a zastavitelné území.

Například obec Újezd u Boskovic aktuálně pracuje na zpracování zadání územního plánu a výběru architekta pro jeho vytvoření. Obec tak chce vyřešit nedostatečnou zastavitelnou plochu, kvůli které se mnoho místních obyvatel stěhuje pryč. Zastavitelné plochy, které tu v současnosti jsou, jejich vlastníci nevyužívají a více než deset let tak zabírají plochu určenou stávajícím územním plánem ke stavění.

9.1.1 Podmínky pro použití dotace

Finanční podpora tohoto dotačního titulu je poskytována formou dotace na pořízení konkrétního územního plánu. Finanční částka je však stanovena ve výši maximálně 80 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů s limitem 400 tis. Kč na jednu akci. Dotaci nelze poskytnout na akci, která byla ukončena před datem vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Podmínkou

pro použití dotace je vydání územně plánovací dokumentace včetně nabytí její účinnosti ve lhůtě do tří let od Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Při předložení žádosti je nutné mít již uzavřenou smlouvu s projektantem územního plánu a schválené zadání územního plánu. Příjem žádostí daného dotačního titulu na rok 2016 byl ukončen 15. 1. 2016. Výzva k předkládání žádostí a hodnotící kritéria jsou přílohou bakalářské práce.

Základní povinné náležitosti žádostí o dotaci jsou kromě vyplněného formuláře:

- prohlášení obce, že nemá ke dni podání žádosti o dotaci závazky po lhůtě splatnosti ve vztahu ke státnímu rozpočtu, státním fondům, zdravotní pojišťovně nebo bankám,
- smlouva s projektantem územního plánu s příslušnou autorizací na zpracování územního plánu,
- dokumentace k zadávacím a výběrovým řízením, která žadatel provedl před podáním žádosti,
- doklad o splnění kvalifikačních požadavků pořizovatele ve smyslu § 24 nebo § 189 odst. 3, popř. ve spojení s § 195 zákona č. 183/2006 Sb.⁵ (doklad o splnění kvalifikačních požadavků úředníka městského úřadu, doklad o zajištění pořízení příslušným úřadem územního plánování, veřejnoprávní smlouva),
- doklad o splnění kvalifikačních požadavků na projektanta ve smyslu zákona č. 360/1992 Sb.⁶,
- výpis z usnesení zastupitelstva o schválení zadání územního plánu včetně kopie tohoto zadání,
- doklad o vlastních finančních prostředcích minimálně ve výši rozdílu mezi celkovou cenou a předpokládanou výší dotace.

[13]

⁵ zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

⁶ zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů, ve znění pozdějších předpisů

Další podmínky poskytnutí dotace:

- žádost o dotaci je podána na podatelnu Ministerstva pro místní rozvoj ve stanoveném termínu,
- žádost splňuje všechny základní povinné náležitosti,
- žadatel má vypořádané veškeré splatné závazky vůči orgánům státní správy a samosprávy nebo zdravotní pojišťovně, státním fondům nebo bankám
- obec nemá žádný územní plán, nebo má územní plán obce nebo územní plán sídelního útvaru a jeho platnost skončí do 31. 12. 2020,
- je smluvně zajištěno zpracování územního plánu v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb.⁷

[13]

9.1.2 Metodologie hodnocení

Před počátkem hodnocení vybraného dotačního titulu byla provedena analýza podmínek pro poskytování financí a postup při žádání o daný titul, k čemuž byly využity jako zdroj informací internetové stránky Ministerstva pro místní rozvoj a příspěvky zveřejněné na těchto stránkách. Hlavním cílem analýzy bylo zjištění celkového počtu žádostí a počtu úspěšných – vybraných – žádostí. Jako metoda výpočtu byla zvolena trojčlenka. Díky nalezení i hodnot skupin žádostí zamítnutých a náhradních bylo také vypočteno procento, jaké skupina zaujímá z celkového počtu žádostí.

9.1.3 Výsledky hodnocení

Na základě výzvy ze dne 1. listopadu 2015 bylo na Ministerstvo pro místní rozvoj doručeno celkem 168 žádostí. Vyhodnocení úspěšnosti bylo provedeno pomocí porovnání počtu přijatých žádostí a žádostí vybraných k poskytnutí dotace.

⁷zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcích předpisů.

Tabulka 3: Přehled akcí dotačního titulu

Akce k poskytnutí dotace	104 akcí	19 000 000 Kč
Akce zamítnuté	5 akcí	751 432 Kč
Akce náhradní	60 akcí	12 752 763 Kč

Zdroj: [17]

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Úspěšnost} = \frac{\text{počet vybraných žádostí}}{\text{celkový počet žádostí}} \times 100$$

Ve výpočtu byl zohledněn fakt, že jedna žádost je zahrnuta částečně ve vybraných akcích k poskytnutí dotace a částečně v akcích náhradních. Daná žádost byla započtena pouze jako vybraná žádost. Tato situace je způsobena limitem 19 mil. Kč.

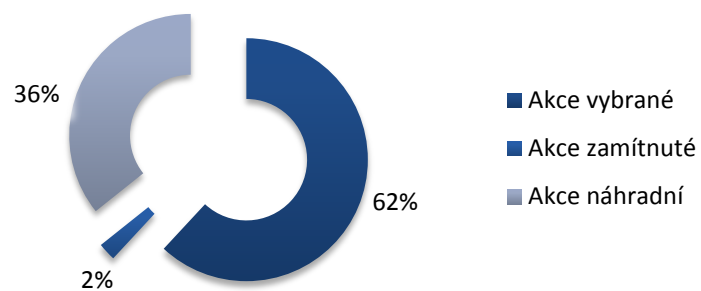
Výpočet:

$$\text{Úspěšnost} = \frac{104}{168} \times 100$$

$$\text{Úspěšnost} = 61,9 \%$$

Současná úspěšnost získání dotace je necelých 62 %. Lze však očekávat změnu po vyhodnocení dotačního titulu, a to v důsledku možných nižších nákladů vybraných akcí či uvolnění finančních rezerv. Na dotaci tak může dosáhnout ve výsledku větší množství žadatelů a úspěšnost se zvýší.

V následujícím obrázku č. 13: Procentní zastoupení skupin akcí, je znázorněno procentní zastoupení jednotlivých skupin. 2 % žádostí bylo zamítnuto a to nejspíše z důvodu nesplnění podmínek, které byly popsány na začátku této kapitoly. 98 % žadatelů náležitosti řádně splnilo. 36 % žadatelů náležitosti splnilo, avšak dle bodového hodnocení kritérií a následného seřazení všech akcí na jejich žádosti nezůstaly finance. Počet těchto žádostí nemusí být konečný, protože v průběhu čerpání může dojít k úspoře nákladů nebo uvolnění finančních rezerv.

Obrázek 13: Procentní zastoupení skupin akcí

10 Nejčastější chyby při podávání žádostí a realizaci projektu s doporučením pro jejich předcházení

V prostředí veřejné podpory jsou stanovena pravidla, která svojí podstatou dávají určitý smysl. Avšak, Česká republika je považována za zemi s velkou byrokratickou a kontrolní zátěží, složitými právními systémy. Lidé se snaží nalézt skulinku v právu a daných pravidlech a tu poté využít ve svůj prospěch. Prostředí podpory je tak velmi složité a realizace projektu s dotací je administrativně a procesně náročná. V takové situaci snadno i pečlivý člověk něco opomene nebo udělá chybu. Může se tak stát, že zástupce řídicího orgánu určitého operačního programu v žádosti nalezne chybu a bude vyžadovat vrácení dotace. Vybízí se tak otázka, zda podmínky žádostí nejsou omezením pro menší žadatele (malé obce, malé podniky, nezkušené fyzické osoby).

V praxi jsem svědkem toho, že určité nevýhody dotačních podmínek pro menší podniky tu jsou. Například předepsaný formát příloh. Fyzická osoba podniká na základě živnostenského oprávnění. Svoji práci provádí v zakoupeném, zaběhlém softwaru, který však neumožňuje uložení v požadovaném formátu dle podmínek dotačního titulu. Tuto možnost umožňují dražší, novější softwary, který si však nemůže dovolit.⁸ Na to asi řídicí orgány nemyslely.

Pro předcházení chyb v žádosti a realizaci projektu může žadatel využít firmu, která se na zpracovávání žádostí zaměřuje, má zkušenosti, má kontakty pro získání bližších informací, zná podmínky a ví, kde hledat informace týkající se dané tematiky. To však něco stojí a ne každý si tuto službu může dovolit. Mnohdy také cena za tuto službu žadatele odrazuje a ten tak volí raději cestu „svépomocí“ navzdory časové náročnosti, kterou využívají i neuvolnění⁹ starostové. Při výzkumu bylo zjištěno, že pokud obec pro zpracování a podání žádosti jednou využila firmu a byla s ní spokojená, pro další žádosti ji využívají

⁸ Pro představu – ceny softwaru se mohou pohybovat až v řádu stovek tisíc korun českých. Není tak výjimečné, že malí podnikatelé softwary hradí na splátky.

⁹ Neuvolněný starosta není pro výkon veřejné funkce dlouhodobě uvolněn ze svého pravotního poměru. Vykonává tak svoji funkci vedle svého pracovního či jiného obdobného poměru, popř. to mohou být i podnikatelé, nezaměstnaní apod.

také. Současně obce také vidí výhodu při využívání stejné firmy, která už zná její potřeby a prostředí. Nejvyšší získané dotace z vybraného okruhu obcí, jak vyplývá z provedeného výzkumu (popsané v kapitole 7.2.6: Nejvyšší získané dotace), se většinou pohybují okolo 10 mil. Kč. Při takových částkách bych nezkušeným žadatelům doporučila využít zkušenosti firmy pro zpracování žádosti.

Aby se omezilo množství chyb v žádostech, vypracovala agentura CzechInvest seznam nejčastějších chyb žadatelů při podávání žádostí o dotaci a realizaci projektu v rámci Operačního programu Podnikání a inovace, který probíhal v letech 2007-2013, tedy v předcházejícím dotačním období[7]. Dá se předpokládat, že stejné chyby se mohou vyskytnout i v současné době - Operačním programem Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, některé se mohou vztahovat ke všem programům obecně.

Pro zjištění příkladů chyb v žádostech a realizaci projektu byla domluven rozhovor s panem Ing. Lukášem Tomkem, který zpracovává dotace pro obec Drnovice. Byla využita metoda kvalitativního výzkumu. Kvalitativní výzkum slouží k nalezení porozumění založeném na různých metodologických tradicích zkoumání daného problému. Výzkumník si vytváří celkový obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách. [1] Jedná se spíše o detailní studium jednoho či malého počtu případů za účelem aplikace získaných poznatků při porozumění případům obdobným.

V průběhu řízené diskuze byly zodpovězeny otázky: „Jaké dotační tituly nejčastěji pro obce zpracováváte?“, „Jaké jsou nejčastější chyby při přípravě projektu?“, „Jaké jsou nejčastější chyby při zakládání Registrační a Plné žádosti?“, „Jaké jsou nejčastější chyby při realizaci projektu?“ a další.

Nejčastější chyby jsou rozděleny do 10 skupin:

1. Příprava projektu

▪ Nekvalitní záměr

Kvalitní zpracování záměru je hlavním předpokladem úspěšnosti při žádání o dotace. Je tak důležitá jasná představa o projektu, o tom, zda je projekt realizovatelný, zda je ekonomicky pro žadatele únosný. Žadatel si musí

také uvědomit, zda je projekt dlouhodobě udržitelný. Smlouva o financování obsahuje totiž dobu, po kterou se musí příjemce dotace o předmět projektu starat. Pokud by žadatel udržitelnost nezajistil, mohla by mu být uložena sankce či nařízení k vrácení peněz.

- *Nedostatečná představa o zajištění finančního krytí projektu*

V mnoha případech dochází k proplacení finančních prostředků ex-post, tedy až po realizaci a ukončení projektu. Kvůli tomu si musí žadatel zajistit dostatek financí na celou realizaci.

- *Výběr nesprávného dotačního titulu*

Každý dotační titul stanovuje podmínky, které žadatel musí splnit. Z toho důvodu je nutné pečlivě si pročíst všechny podmínky a dostupné materiály, v případě nejasností konzultovat problém se zástupci řídicích orgánů jednotlivých operačních programů. Žadatel by se především měl prostudovat Výzvu programu, Pokyny pro žadatele a příjemce dotace, Podmínky poskytnutí dotace a ostatní společné přílohy dotačních programů.

2. Založení účtu žadatele

Podávání žádostí pro programové období 2014-2020 se provádí elektronicky na internetových stránkách www.mseu.mssf.cz.

- *Nepřesnost uvedených údajů, absence některých údajů*

Údaje je nutné vypisovat pečlivě a bezchybně. Po vyplnění formuláře je důležitá následná kontrola správnosti údajů, a zda jsou vyplněny všechny kolonky.

3. Zakládání Registrační žádosti

- *Špatný odhad způsobilých výdajů projektu a výše požadované dotace*

V Registrační žádosti obec vyplňuje dohad výše způsobilých výdajů a výši požadované dotace. Tyto částky již nelze v Plné žádosti navýšit. Z tohoto důvodu je doporučeno v Registrační žádosti počítat s rezervou a uvádět raději vyšší částky.

- *Špatně vyplněný formulář finančního výkazu k výpočtu ratingu*

Finanční výkaz slouží jako podklad pro vypracování hodnocení finančního a nefinančního zdraví žadatele, které je jedno z kritérií přijatelnosti. V tomto formuláři je nutné vyplnit všechna pole. Finanční výkazy je nutné doložit požadovanými výkazy.

- *Chybí povinné přílohy k Registrační žádosti*

Do seznamu dokumentů je nutné vložit k odeslání i povinné přílohy dle jednotlivých programů, kterými může být například rozvaha, výkaz zisků a ztrát za poslední dvě uzavřená účetní období apod. Bez požadovaných příloh není žádost dále hodnocena.

- *Podávání žádostí na poslední chvíli*

Mnoho lidí nejen v případě podávání žádostí o dotace nechávají věci na poslední chvíli. Díky tomu dochází poslední možný den pro podání žádostí k přetížení aplikace a žádost tak nelze odeslat. Z tohoto důvodu doporučuji nenechávat to na poslední chvíli a odeslat žádost s dostatečným předstihem.

- *Nezpůsobilost žadatele*

Ve výzvě dotačního titulu je stanoveno, jaké subjekty mohou o dotaci žádat. Tyto informace by měly být žadateli známy již před zpracováním žádosti.

- *Příliš obecný popis projektu*

Žadatelé často do „Základních údajů o projektu“ uvádí příliš málo informací. Z popisu by mělo být zřejmé, zda je projekt v souladu s cíli programu a dané výzvy.

4. Zakládání Plné žádosti

- *Špatně vyplněný detail žadatele*

Údaje je nutné vyplňovat bezchybně. Pro předcházení chyb je možná kontrola další osobou

- *Chybně uvedená adresa místa realizace projektu*

Adresa musí být v souladu s adresou napsanou v projektové dokumentaci.

- *Chyby v přílohách prokazujících práva žadatele k nemovitosti*

Z výpisu z katastru nemovitostí musí být zřejmé, zda se jedná o uvedené místo realizace.

- *Špatný popis projektu*

Jednotlivé části předmětu realizace musí žadatel věcně, důkladně popsat.

- *Nedodržení osnovy záměru/studie proveditelnosti*

Studie proveditelnosti by měla být dostatečně konkrétní a současně jednoduchá. Obec je vázána tím, co si napsala do záměru a změny mohou být provedeny pouze v omezené míře. Všechny kapitoly dle osnovy musí být plně zpracovány a všechny studie musí být doloženy dokumenty. Do projektu se nezahrnují nezpůsobilé výdaje.

- *Nedodržení termínu pro podání Plné žádosti*

Po schválení Registrační žádosti je stanoven termín, do kterého musí být odeslána Plná žádost. Tento termín je nutné brát v potaz a odeslat žádost včas.

5. Realizace projektu

- *Nedodržení termínů*

Stanovené termíny je nutné si hlídat průběžně. Problémy je nutné řešit obratem, aby se předcházelo možným časovým prodlevám.

- *Nedodržení podmínek poskytnutí dotace*

Podmínky pro poskytnutí dotace podepisuje obec ve smlouvě. Při nedodržení těchto podmínek může být obci část nebo celá dotace odebrána. Pokud není žadatel schopen podmínky splnit, je možné žádat o změnu podmínek. Pro ohlídání, zda projekt plní všechny podmínky, je dobré určit jednoho člověka, který bude za jejich dodržování zodpovědný a bude kontrolovat jejich plnění.

- *Nezachování dlouhodobého majetku pořízeného z dotace po stanovenou dobu*

Žadatel je povinen zachovat majetek pořízený z dotace po určitou dobu, která je stanovena ve smlouvě.

- *Nearchivování veškerých dokumentů*

Všechna dokumentace související s dotací musí být uchována po dobu minimálně 10 let po ukončení projektu. Archivace může být kontrolována.

- *Chybný výběr dodavatele*

Chybnému výběrovému řízení na dodavatele lze předcházet prostudováním pokynů, které vytvořila agentura CzechInvest. Často k výběrovému řízení vůbec nedochází. Veřejné zadávání musí dodržovat základní stanovené zásady.

6. Publicita projektu

U realizovaného projektu musí být vždy uvedeno, že projekt byl realizován s podporou prostředků z EU. Vždy musí být umístěna vlajka EU a standardní text.

7. Pravidla etapizace

Při dělení projektu na etapy je nutné dodržet stanovené podmínky etapizace. Etapa nesmí být kratší než tři měsíce a výše dotace na etapu nesmí být nižší než 500 tis. Kč.

8. Pravidla způsobilosti výdajů

Způsobilými výdaji jsou pouze investice do nového dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, který ještě nebyl odepisován. Tato pravidla musí obec dodržovat při vypisování výdajů v žádosti.

9. Monitoring

- *Nedodržení lhůt k podání monitorovacích zpráv*

Jednotlivé monitorovací zprávy mají předem stanovený termín, do kdy musí být které zprávy odeslány. Tyto termíny si musí obec hlídat sama. Většinou se jedná o Průběžnou zprávu z realizace projektu a Závěrečnou zprávu z realizace projektu.

- *Monitorovací, závazné ukazatele*

Rozsah a termín závazných ukazatelů je stanoven v Podmínkách poskytnutí dotace. Nedodržení termínu a rozsahu může být sankcionováno.

10. Dodržování metodik

- *Opomenutí pravidel a metodik programu*

Každý operační program má ve svých Podmínkách poskytnutí dotace stanovena pravidla a metody, kterými je nutné se řídit. Může se jednat například o pravidla publicity.

- *Změny v provedení projektu oproti Podmínkám a Rozhodnutí*

Změny v podmínkách projektu jsou možné pouze v ojedinělých případech, na základě změnového řízení. V ostatních případech není odchýlení se od stanovených podmínek možné.

Zkráceně lze doporučit, že velmi důležité je číst veškeré dokumenty, které souvisejí s žádostí vybraného dotačního titulu, dodržovat stanovené lhůty a podmínky. V případě nejasností lze využít konzultaci s projektovým manažerem. A pokud si žadatel stále netroufá podat žádost sám, nabízí se ještě možnost využít specializované firmy, které žádosti zpracovávají.

Závěr

Obce jsou už několik desetiletí závislé na dotacích od státu, bez kterých by nebyly schopny služby na standardní úrovni. V posledních letech došlo ve financování obcí k velkým změnám, avšak dotace jsou stále velmi významným příjmem. Od roku 2004 Česká republika může jako člen Evropské Unie čerpat finanční prostředky z evropských fondů. Po uplynutí dotačních období 2004-2006 a 2007-2013 nastoupilo stále trvající programové období 2014-2020 s operačními programy OP Doprava, Integrovaný OP, OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, OP Výzkum, vývoj a vzdělávání, OP Životní prostředí, Program rozvoje venkova, OP Zaměstnanost, OP Technická pomoc, OP Praha – pól růstu, Operační program Rybářství. Na současné programové období bylo pro ČR vyčleněno více než 24 mld. €, což představuje čtvrté nejvyšší alokaci na obyvatele.

Dotace jsou důležitý zdroj financí, bez kterého by mnoho projektů nebylo vůbec realizováno. Díky úspěšnému získání dotací už mnoho obcí mohlo opravit kulturní památky, zničené cesty, nahradit nevyhovující dětská a sportovní hřiště, zateplit energeticky neúsporné budovy. Dotace mohou být ve formě omezení znečišťování životního prostředí přínosem nejen pro danou obec, ale také širší okolí. Obce mohou žádat o dotace na nové kontejnery, na výměnu již nevyhovujících kontejnerů, likvidaci černých skládek, čističky odpadních vod, výstavbu kanalizace či různá opatření na úsporu energií.

SWOT analýza je tématem šesté kapitoly (str. 38). Nastiňuje obzor silných a slabých stránek dotací a příležitostí a hrozeb z okolí. Díky zjištěným faktorům víme, jakých příležitostí a silných stránek využít a naopak jakých hrozeb se vyvarovat pro dosažení úspěšnosti.

Jedním z cílů práce bylo vyhodnocení motivace k získání dotací, který byl proveden pomocí dotazníkového průzkumu. Elektronického výzkumu se zúčastnilo jedenáct vybraných obcí. Pouze dvě obce ještě o dotace z Evropské unie nežádaly. Dle získaných odpovědí je úspěšnost získání dotací různá. Nejčastějším důvodem žádání o dotace je nutnost rekonstrukce a oprav veřejných budov, ochrana životního prostředí a také rozvoj obce, rozvoj sportu

a oblasti kultury a památkové péče. Dotazníkový průzkum je zpracován v kapitole sedmé (str. 42)

Osmá kapitola (str. 50) popisuje obec Drnovice, která s nadsázkou získá, o co si požádá. Starostovi Mgr. Petru Ducháčkovi se za roky jeho starostování, od roku 2011, podařilo investovat 30 mil. Kč bez zanechání jakýchkoli dluhů. Získané dotace přesahují částku 22 mil. Kč. Jak sám starosta tvrdí, bez získaných dotací by nebyl realizován téměř žádný projekt.

Výpočtem v kapitole deváté (str. 55) bylo provedeno zhodnocení úspěšnosti získání dotace na vybraném dotačním titulu Územní plán na rok 2016. Současná úspěšnost získání dotace je necelých 62 %. Lze však očekávat, že v důsledku možných nižších nákladů vybraných akcí či uvolnění dodatečných rezerv bude úspěšnost získání dotace vyšší. 98 % žadatelů splnilo podmínky programu.

Poslední desátá kapitola (str. 60) popisuje nejčastější chyby, kterých se žadatelé dopouštějí při podávání žádostí a realizacích projektů. Pro předcházení těchto chyb by si žadatelé měli dát tu práci a přečíst si důkladně všechny potřebné dokumenty vybraných dotačních titulů. Důležitými náležitostmi žádostí jsou stanovené přílohy, bez kterých žádost nebude vůbec hodnocena. Identifikační údaje obce musí být v žádostech vypsány pečlivě. Způsobilé výdaje projektu a výše požadované dotace v Registrační žádosti by žadatel měl uvádět raději s rezervou, protože částka v Plné žádosti nesmí být vyšší. Odeslání žádosti by nemělo být ponecháno na poslední chvíli. Důležité je také dodržování termínů stanovených v podmínkách. Všechna dokumentace související s dotací musí být uchována po dobu minimálně deset let po ukončení projektu. Obec jako žadatel se musí řídit podmínkami a metodami stanovené v Podmínkách poskytnutí dotace.

V práci byly zodpovězeny také vedlejší výzkumné otázky:

1. Čerpání dotací je možné kromě státního rozpočtu také z rozpočtů krajů a z fondů EU. Jednotlivé OP mají na starosti příslušná ministerstva. Otázka byla propracována v kapitole 4.

2. Dle dotazníkového průzkumu se obce v okolí mého bydliště zapojují do dotační politiky, s výjimkou dvou obcí. Do budoucna v tom plánují pokračovat. Otázka byla zpracována v kapitole 7.2.1.
3. Nejčastější operační programy obcí v okolí jsou podle výsledků dotazníku OP Životní prostředí a Program rozvoje venkova. Otázka byla zpracována v kapitole 7.2.3.
4. Většina z dotazovaných obcí využívá možnost zpracování žádosti o dotace firmou. Výhodou je časová úspora a nižší chybovost v žádostech. Obce využívají tuto možnost i přes fakt, že je taková služba mnohdy drahá. Otázka byla vyhodnocena dle kapitoly 7.2.2.

Pro efektivní hospodaření obcí je velmi důležité plánování, které zohledňuje vývoj vlastních příjmů a výdajů. Vysoká závislost na dotacích, které nejsou jako příjem dopředu predikovatelné, způsobuje určitou neefektivnost. I přes tento fakt jsou dotace pro obce obrovským přínosem, díky kterému může realizovat i to, co by normálně nemohla.

Přínosem práce je upozornění na časté chyby a doporučení k jejich předcházení.

Zdroje

Tištěné zdroje

- [1] CRESWELL, J. W. *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Třetí. Londýn: Sage Publication, 2008. ISBN 0-7619-2441-8.
- [2] HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 43-44. ISBN 80-210-3356-8
- [3] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. ISBN 80-7261-0896-4
- [4] PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: Teorie a praxe v ČR*. 1. Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2011. ISBN 978-80-7357-698-1
- [5] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: Teorie a praxe*. 3. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2015, s. 140. ISBN 978-80-247-5608-0

Internetové zdroje

- [6] 10 kroků k získání dotace. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt>
- [7] CZECHINVEST. *Nejčastější chyby žadatelů při podávání žádosti o dotaci a realizaci projektu* [online]. In: . s. 1-14 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/nejcastejsi-chyby-zadatelu-final-2266-cz.pdf>
- [8] *Dotační portál Krajského úřadu Jihomoravského kraje* [online]. Brno [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://dotace.kr-jihomoravsky.cz>
- [9] Drnovice. *Rozpočet obce* [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/581551-drnovice?zobrazeni=celkem#rok>
- [10] EU expenditure and revenue 2014-2020. *European Commission* [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm
- [11] *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Uvodni-strana>

- [12] INFORMACE O FONDECH. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>
- [13] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *117D0510 Podpora územně plánovacích dokumentací obcí pro rok 2016* [online]. In: . s. 1-5 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: [http://www.mmr.cz/getmedia/4b128428-fb73-4674-8f06-239298e1c569/2015_XI_Zneni-podprogramu-UPD-2016-\(uprava-vicelete-financovani\).pdf?ext=.pdf](http://www.mmr.cz/getmedia/4b128428-fb73-4674-8f06-239298e1c569/2015_XI_Zneni-podprogramu-UPD-2016-(uprava-vicelete-financovani).pdf?ext=.pdf)
- [14] *Obchodní a manažerská prezentace* [online]. První vydání. Praha: Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s., 2010 [cit. 2016-05-05]. ISBN 978-80-247-3344-9. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=EiP6Rp_dHTcC&pg=PA132&lpq=PA132&dq=co+je+řízená+diskuse&source=bl&ots=jC8M7pR83j&sig=XG_VODUKdVw7tgjb5eHnj5xPrOE&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwj76PPBnMLMAhWSzRoKHeziDGQQ6AEILjAD#v=onepage&q&f=false
- [15] Programy pro programové období 2014-2020. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>
- [16] Přehled dotačních programů na období 2014-2020. *Dotační.info* [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/dotace-2014-2020/>
- [17] ROK 2016 – PODPROGRAM „PODPORA ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍCH DOKUMENTACÍ OBCÍ“ – DOTAČNÍ TITUL „ÚZEMNÍ PLÁN“. *MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR* [online]. 2016 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: [http://www.mmr.cz/cs/Uzemni-a-byto4/va-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Narodni-program-Podpora-uzemne-planovacich-cinnosti-obci-\(1\)/Rok-2016---Podprogram-Podpora-uzemne-planovacich-dokumentaci-obci-](http://www.mmr.cz/cs/Uzemni-a-byto4/va-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Narodni-program-Podpora-uzemne-planovacich-cinnosti-obci-(1)/Rok-2016---Podprogram-Podpora-uzemne-planovacich-dokumentaci-obci-)
- [18] SWOT analýza. *MANAGEMENT MANIA* [online]. [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/swot-analyza>

[19] SWOT analýza v Excelu. *Excel návod* [online]. [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://excel-navod.fotopulos.net/swot-analyza.html>

Právní předpisy

- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů; zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu
- zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcích předpisů.
- Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví
- usnesení vlády ČR č. 867 ze dne 28. listopadu 2012

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek 1: Dělení dotací	20
Obrázek 3: Příjmy ČR z EU v roce 2014	32
Obrázek 2: Objem prostředků vyčleněných jednotlivým OP 2014-2020	32
Obrázek 4: Vývoj podílu dotací na celkových příjmech obcí v letech 1995–2014	34
Obrázek 5: Proces získávání dotací.....	37
Obrázek 6: SWOT kvadranty	38
Obrázek 7: Oslovila Vaše obec firmu pro vypracování žádosti?.....	46
Obrázek 8: Byly by projekty uskutečněny i v případě, kdyby Vaše obec dotace nezískala?	48
Obrázek 9: Plánujete další žádosti o dotace?	48
Obrázek 10: Vývoj rozpočtu obce.....	50
Obrázek 11: Výše finančních prostředků na investice v letech 2011-2014	53
Obrázek 12: Výše získaných dotací na jednotlivé projekty.....	53
Obrázek 13: Procentní zastoupení skupin akcí.....	59
Tabulka 1: Míra finanční soběstačnosti obcí v ČR (v %)	17
Tabulka 2: Přehled žádostí respondentů.....	45
Tabulka 3: Přehled akcí dotačního titulu	58

Seznam příloh

Příloha č. 1: Výsledky dotazníkového šetření

Příloha č. 2: Hodnotící kritéria

Příloha č. 3: Výzva k předkládání žádostí